

Vergaderjaar 2014–2015

30 545

Uitvoering Wet Werk en Bijstand

Nr. 187

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 12 augustus 2015

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 24 juni 2015 overleg gevoerd met Staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over:

WWB-aangelegenheden

(De volledige agenda is opgenomen aan het einde van het verslag).

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Van der Burg

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Post

Voorzitter: Kerstens
Griffier: Esmeijer

Aanwezig zijn zes leden der Kamer, te weten: Heerma, Karabulut, Kerstens (vz), Nijkerken-de Haan, Voortman en Van Weyenberg,

en Staatssecretaris Klijnsma van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, die vergezeld is van enkele ambtenaren van haar ministerie.

Aanvang 15:00 uur.

De **voorzitter**: Ik open dit algemeen overleg en heet eenieder hartelijk welkom.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Voorzitter. Ik begin met de beveiliging van Suwinet. Dat klinkt als een vage afkorting, maar de praktijk is dat bij heel veel gemeenten medewerkers nog steeds spieken in het systeem waar ze precies kunnen achterhalen wat voor auto we rijden, wat ons inkomen is, welk bedrag we op de bank hebben staan of welke schulden we hebben. Anderhalf jaar geleden beloofde de Staatssecretaris mij een oplossing. Ze ging er met gemeenten aan werken en in 2014 zou het opgelost zijn. Inmiddels hebben we een rapport van de inspectie en wat blijkt? 83% van de gemeenten voldoet nog steeds niet aan de normen. Wat mijn fractie betreft is de maat nu vol. Gemeenten hebben alle tijd gehad, ze hebben niet geleverd, er wordt onzorgvuldig met de persoonsgegevens van mensen omgegaan. Dat kan heel pijnlijke gevolgen hebben. Zo hoorden we afgelopen zaterdag bij Argos van het voorbeeld van mensen die door misbruik van dat systeem zijn opgespoord in blijf-van-mijn-lijfhuizen, de ultieme plek waar je veilig moet kunnen zijn. Via Suwinet hebben (ex-)partners achterhaald waar die mensen wonen. Dat is levensgevaarlijk. De Staatssecretaris komt niet verder dan alles wat ze anderhalf jaar geleden heeft beloofd. Ze wil een escalatieprotocol opzetten. Maar daar heb ik anderhalf jaar geleden al om gevraagd. Ik ben eerlijk gezegd nogal verrast dat dat er nog niet is. Daarom presenteert mijn fractie vandaag een aanvalsplan beveiliging Suwinet. Ik wil dat graag overhandigen aan de Staatssecretaris en aan mijn collega's. Daarin staan concrete acties en concrete deadlines. Ik heb namelijk geen zin om hier over anderhalf jaar weer te zitten. Op 1 januari 2016 hebben de gemeenten het op orde of we sluiten ze af, met alle gevolgen van dien voor de dienstverlening. Maar blijkbaar is deze stok achter de deur nodig om gemeenten in beweging te krijgen. De Staatssecretaris haalt wat mij betreft nog voor het zomerreces de top van de VNG naar haar ministerie om te zeggen dat het nu klaar is. Zij geeft opdracht aan de inspectie om voor alle gemeenten te onderzoeken hoe ze scoren en ze zegt toe, raden en colleges in september schriftelijk over de uitkomsten te informeren met de aankondiging dat wordt overgegaan tot afsluiting van Suwinet als per 31 december 2015 geen actie is ondernomen. De Staatssecretaris gaat nu, conform de motie van collega Ulenbelt en mijzelf, ervoor zorgen dat je alleen nog naar cliënten kunt kijken die jezelf als medewerker van de sociale dienst in behandeling hebt. Ze gaat kijken hoe ze met de Federatie Opvang iedereen in een blijf-van-mijn-lijfhuis kan afzonderen van de inijk in Suwinet, zodat mensen daar veilig zijn. Dat lijkt me een basaal iets wat van de overheid mag worden verwacht. Tot slot gaat de Staatssecretaris kijken of we ook niet ervoor kunnen zorgen dat mensen zelf kunnen inzien of hun gegevens zijn geraadpleegd. Dat is een basaal recht als het om persoonsgegevens gaat. Het gaat dus om zes concrete acties met heel concrete deadlines. Ik verwacht dat de Staatssecretaris hier welwillend op reageert. Ik kondig nu alvast een VAO aan, tenzij de Staatssecretaris nu toezegt dit actieplan op

alle zes punten in de praktijk te gaan brengen. Er is nu lang genoeg gepraat.

Over het verdeelmodel van de middelen in de Participatiewet hebben we een brief ontvangen waarin allerlei aanpassingen worden genoemd. Er komt toch een drempel voor gemeenten: terug naar 5%. Daar is lang op aangedrongen door enkele partijen. Het model bevat nog te veel fouten. Ik ben blij met deze stap van de Staatssecretaris. Maar is het model achteraf gezien niet te onvoldragen ingevoerd? Het CBS blijkt verkeerde gegevens te hebben aangeleverd voor het verdeelmodel. Dat was de tweede keer, want eerder ontdekte een wethouder van D66 al dat van twee gemeenten verkeerde gegevens waren ingevoerd. Nu blijkt dat dus voor alle gemeenten te gelden. Het vertrouwen in het model neemt dan niet toe, zeg ik maar eufemistisch. Wat is de omvang van die fout? Wanneer weet ze dat? Kan het om grote bedragen voor gemeenten gaan? Wil de Staatssecretaris de Kamer ogenblikkelijk informeren als ze weet wat de gevolgen zijn?

Ik wil de Staatssecretaris vragen om in gesprek te gaan met gemeenten die in de bijstand willen experimenteren met het meer geven van vertrouwen. Is ze daartoe bereid? Is zij ook bereid deze experimenteer-ruimte in de bijstand te bieden?

Hoe staat het met de uitvoering van de motie van collega Potters en mijzelf over het transparant maken van het bestand, zodat werkgevers weten wat iemand kan? Hoe staat het met de uitvoering van de motie-Kerstens c.s. over sociaal ondernemen? Wij ontvingen daarover net voor dit algemeen overleg een petitie. Wat gaat de Staatssecretaris doen? Is ze ervan overtuigd dat het doelgroepregister nu op orde is, na de aanpassing die ze heeft gepleegd? Kan ze ingaan op de grote zorg dat er te weinig gebruik wordt gemaakt van jobcoaching, wat voor veel mensen een onmisbare ondersteuning is om bij een werkgever aan de slag te gaan? Deelt de Staatssecretaris mijn zorg dat mensen die geen uitkering krijgen, terwijl ze onder de Participatiewet vallen, bijvoorbeeld omdat hun partner een inkomen heeft, op dit moment niet door gemeenten worden ondersteund om te participeren via jobcoaching of anderszins? Gemeenten denken namelijk: ach, wij hoeven daar geen uitkering aan te betalen, dan hoeven we ze verder ook niet te helpen. Dat is niet de bedoeling.

Volgens de inspectie is het lastig voor jongeren om uit de WWB naar werk of opleiding te komen. Ruim de helft zit een jaar na melding nog in de bijstand. Ik schrok daarvan. Wat gaat de Staatssecretaris daaraan doen? Verder hebben we iets gehoord over de sanctie voor mensen die vrijwilligerswerk deden. Natuurlijk geldt de inlichtingenplicht. Maar mevrouw Karabulut had vragen gesteld over de situatie waarin iemand strafrechtelijk is vervolgd en een boete van € 50.000 krijgt voor het niet opgeven van een vrijwilligersklus als fotograaf bij een kerk. Ik ben de eerste om te zeggen dat mensen zich aan de regels moeten houden, maar dit klinkt mij niet proportioneel in de oren.

Mevrouw **Karabulut** (SP): De mantelzorgboete is destijds gesteund door D66. Inmiddels komt de Staatssecretaris daar voor een deel van terug. Geldt dat ook voor D66?

De heer **Van Weyenberg** (D66): Mijn fractie heeft deze maatregel in zware tijden gesteund. Er zou onderzoek worden gedaan naar de effecten op de mantelzorg. Dit onderwerp staat vandaag niet op de agenda, maar ik ben blij met de kans om er iets over te zeggen. De Staatssecretaris wil het anderhalf jaar uitstellen. Ik vind dat een verbazende conclusie, want volgens mij moet de Staatssecretaris nu toch ja of nee kunnen zeggen. Ik hoop dat ze straks aangeeft of deze maatregel nu wel of niet van tafel is.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Wat de Staatssecretaris zegt en niet zegt, kan ik lezen en straks ook horen. Maar waar staat D66? Het gaat niet alleen om ouders die gestraft worden omdat hun kinderen bij hen inwonen, maar het gaat ook om niet-AOW-gerechtigden die samen wonen met hun ouders en om die reden worden gestraft en om AOW'ers met een AOW-gat en om heel veel migrantenouderen die wel worden gekort. Hebben al deze voorbeelden, waarbij mensen onder het sociaal minimum belanden, geleid tot andere inzichten bij D66?

De heer **Van Weyenberg** (D66): Mijn fractie heeft gesteund dat er een onderzoek wordt gedaan naar de kostwinnersnorm bij de AOW. Daar sta ik hier voor. Ik had eerlijk gezegd verwacht dat van uitstel afstel zou komen. Als ik een studie zie die zegt dat het effect zorgelijk is, zonder dat dat hard wordt gemaakt, dan ben ik wel verbaasd dat de Staatssecretaris niet de conclusie heeft getrokken om er gewoon mee te stoppen. Die vraag stel ik hierbij aan haar.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): In het uiterste geval wil D66 gemeenten als ik het goed heb begrepen afsluiten van Suwinet. Is dat niet heel drastisch? Daarmee leg je namelijk het openbaar bestuur lam, waarmee je burgers benadeelt die met mappen onder de arm naar de gemeenten moeten komen om informatie aan te leveren als ze een verzoek hebben. Is het niet veel slimmer om, als gemeenten hun zaken niet op orde hebben – dat kan inderdaad niet – te kijken naar een boete voor zo'n gemeente, zodat men echt voelt dat er actie moet worden ondernomen?

De heer **Van Weyenberg** (D66): Het CBP kan altijd een last onder dwangsom opleggen. Ik kijk naar wat de Staatssecretaris kan doen, daarbij constaterend dat we hier nu al langer dan tien jaar over praten. Ook de gemeenten die het in het vorige onderzoek van twee jaar geleden niet goed deden, hebben vandaag nog steeds niet allemaal hun zaakjes op orde. Ik ben het helemaal met u eens dat het een ontzettend zwaar middel is. Maar het is de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur en de -raad om aan de burgers uit te leggen waarom de dienstverlening zo ingewikkeld wordt. Want ja, het is een zwaar middel, maar ik trek na jaren praten de conclusie dat dit blijkbaar nodig is als stok achter de deur om gemeenten in beweging te krijgen. Ik ga er namelijk vanuit dat het uiteindelijk niet zo ver komt en dat geen gemeente aan haar inwoners uit wil leggen waarom ze met mappen onder de arm naar de sociale dienst moeten gaan, wat ook ik geen pretje vind. Maar als dat de enige manier is om gemeenten in beweging te krijgen – het gaat om eenvoudige, basale dingen – dan moet dat maar. Ik vind dat met u buitengewoon treurig, maar ik vrees dat dat na jaren praten de enige oplossing is.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): U zegt: dan maar afsluiten. Maar volgens mij is geld een enorme prikkel voor gemeenten om de zaak op orde te krijgen. Nogmaals, met het afsluiten van Suwinet voor gemeenten raken we burgers en niet de gemeentes die we willen raken. Het begint bij het noemen van namen en rugnummers, zodat raden hun taak kunnen waarmaken en hun colleges kunnen aanspreken op die verantwoordelijkheid.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Ik ben het helemaal eens met het noemen van namen en rugnummers. Een van de punten in het actieplan is daarom dat in september, als de inspectie van alle gemeenten weet hoe ze op de zeven basale normen scoren, dit wordt gemeld aan de raden. Dan maken we het wat mij betreft meteen openbaar. Ik ben er niet van overtuigd of het genoeg is om te dreigen met een boete. Inderdaad is afsluiten een heel zwaar instrument, maar mensen hebben het recht te

weten welke gemeenten er op dit punt een potje van maken. We moeten er alles aan doen om afsluiten te vermijden, maar hier geldt: wie niet horen wil, moet maar voelen. Een gemeente vindt één ding nog veel erger dan het betalen van een boete, namelijk dat aan alle burgers moet worden uitgelegd waarom al die rompslomp is teruggekeerd: het is die gemeente niet gelukt te voldoen aan een aantal basale veiligheidsnormen.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Voorzitter. Ik begin met het rapport van de Inspectie SZW over Suwinet, dat als ondertitel draagt: «Veilig omgaan met elkaars gegevens.» Dit is het understatement van het jaar. Vorig jaar heeft mijn collega Schut-Welkzijn hiervoor tijdens een AO ook al aandacht gevraagd. We zijn als VVD-fractie dan ook zeer geschrokken van de uitkomst van het onderzoek. In het kader van servicegerichtheid vinden wij het belangrijk dat er een systeem is waardoor burgers niet meerdere malen dezelfde informatie moeten aanleveren als ze bij hun gemeente aankloppen. Maar het kan niet zo zijn dat er regelrecht misbruik wordt gemaakt van deze gegevens. Gemeenten moeten zorgen voor de veiligheid van onze gegevens. Het mag niet zo zijn dat ambtenaren in de lunchpauze rondsnuffelen in onze gegevens. De uitzending van Argos afgelopen zaterdag heeft pijnlijk duidelijk gemaakt waartoe dit uiteindelijk kan leiden. Wat de VVD-fractie betreft, moet de Staatssecretaris nu echt maatregelen nemen. Ik denk daarbij aan het noemen van namen en rugnummers met als doel dat raden in staat worden gesteld, hun colleges ter verantwoording te roepen als het misgaat. Bij herhaling in de fout? Dan mag de gemeente dat wat ons betreft echt voelen in de portemonnee, bijvoorbeeld door een korting op het Gemeentefonds. Ik heb daarvoor een motie klaarliggen.

Met het decentraliseren van de Participatiewet hebben we als Kamer een grote verantwoordelijkheid neergelegd bij de lokale democratie. De gemeenteraden hebben de belangrijke taak, binnen de kaders van de wet prioriteiten te stellen in de uitvoering en hun colleges hierop te controleren. Dit alles met het doel om meer mensen, ook met een arbeidsbeperking, aan het werk te krijgen. Ik heb de afgelopen periode een groot aantal wethouders en vertegenwoordigers van de sociale partners gesproken die allen zeer gemotiveerd zijn om aan de slag te gaan en deze taken uit te voeren. Het is nu aan ons om hen ons vertrouwen te geven. We moeten daarbij niet uit het oog verliezen dat het tijd zal kosten, zeker gelet op regionale verschillen en de cultuuromslag die nodig is, om de uitvoering van de wet in de praktijk verder vorm te geven.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Het gaat over de Participatie en niet zozeer om de verantwoordelijkheid van gemeenten, maar om uw verantwoordelijkheid. Als ik terugkijk naar Rutte I, dan zie ik dat er sinds 2008 138.000 mensen meer in de bijstand zijn gestroomd. Vindt u dat een succes?

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Het moge duidelijk zijn dat we allemaal te maken hebben met een recessie, die we nu gelukkig achter ons hebben gelaten. We zien een stijgende lijn in de economie en ik verwijs naar al onze acties die erop gericht zijn om mensen meer te laten participeren. Ik noem de aanscherping van de eisen in de WWB, waardoor mensen sneller uitstromen naar werk. Die maatregelen hebben een positieve uitwerking.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Wellicht was mijn vraag niet duidelijk. De aanscherping van onder andere de bijstand, de kleinere maatregelen, het criminaliseren en het verlagen van uitkeringen zou in uw theorie moeten leiden tot versnelde uitstroom. Maar we zien alleen maar meer instroom. Moet u langzaam maar zeker niet eens gaan concluderen dat het straffe beleid en die stoere taal in de praktijk niet werken en dat we daardoor alleen maar meer werklozen creëren?

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Ik denk dat wij het op dit punt nooit eens zullen worden. Ik zie dat de inspanningen van gemeenten om mensen zo snel mogelijk terug te leiden naar werk, wel degelijk helpen. Het leveren van een tegenprestatie levert een positieve bijdrage aan de eigenwaarde van mensen. Juist door nuttige maatschappelijke activiteiten te verrichten, krijgen mensen dagritme en komen ze met anderen in contact. Al deze maatregelen stimuleren mensen om sneller dat arbeidspatroon aan te kunnen en niet thuis op de bank te zitten. Ik was gebleven bij het geven van vertrouwen. Ik krijg die oproep van alle betrokkenen in het veld. Dat alles niet zonder de oprechte interesse van onze kant om te volgen hoe de uitvoering in de praktijk, uiteraard conform de letter van de wet, verloopt. Graag wil ik vandaag een aantal signalen en ervaringen met de Staatssecretaris bespreken. Ik begin met de aanpassingen rondom de werkprocessen van de beoordeling van de doelgroep banenafpraak. In de eerste maanden van 2015 is gebleken dat het aantal verzoeken van gemeenten voor de beoordeling van potentiële kandidaten is achtergebleven bij de eerder door de Staatssecretaris uitgesproken verwachtingen. Uit alle gesprekken die ik de afgelopen tijd heb gevoerd, blijkt de oprechte welwillendheid van werkgevers om garantiebanen beschikbaar te stellen. Ik krijg echter ook signalen uit het veld dat de werking van de indicatiesystematiek er in de praktijk toe leidt dat de toelating tot de doelgroep zeer beperkt is. Krijgt de Staatssecretaris deze signalen ook, en zo ja, wat vindt ze ervan? Het kan wat de VVD betreft niet zo zijn dat welwillende bedrijven straks een boete boven het hoofd hangt, omdat ze niet genoeg arbeidsgehandicapten in dienst nemen, terwijl het register met het aanbod van gehandicapten niet adequaat functioneert.

Daarnaast lijken er ook een aantal hobbels te zijn in het matchen van kandidaten en werkgevers. Werkgevers gaan welwillend aan de slag om binnen bedrijven, bijvoorbeeld via jobcarving, te bekijken hoe ze hun werkprocessen kunnen aanpakken om een garantiebaan te creëren, maar kunnen vervolgens niet gericht zoeken naar een geschikte kandidaat. Een transparant en toegankelijk systeem voor alle partijen lijkt mij een basale voorwaarde. Daarover hebben we in het verleden al een motie ingediend. Hoe gaat de Staatssecretaris daar invulling aan geven?

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Ik wil het nog even hebben over de garantiebanen. We hebben vandaag allemaal het interview met de voorzitter van VNO-NCW gelezen, die aangeeft dat die garantiebanen gewoon niet gaan lukken. Als het aan hem had gelegen, was er sowieso geen handtekening onder het sociaal akkoord gekomen. Wat gaat u hiermee doen? Moet dat quotum nu niet heel snel in beeld komen? Anders komen de garantiebanen er niet.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Ik ben positief ingesteld. De woorden van de heer De Boer laat ik graag aan hem. Ik heb sinds maart een groot aantal werkgevers gesproken die wél heel graag willen, maar tegen het probleem aanlopen dat ze geen match kunnen maken met het werk dat ze hebben en de kandidaten die daarvoor in aanmerking komen. Ik denk dat daar een issue ligt.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Ik geloof best dat er her en der wat werkgevers zijn die welwillend zijn. Maar de voorman van de werkgevers is absoluut niet welwillend. Dan kun je wel zeggen dat je kijkt wat je kunt doen, maar dan komt het quotum toch gewoon in beeld?

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Zoals bekend is de VVD nooit een voorstander van quota, maar we staan wel voor onze handtekening. Nogmaals, ik ga ervan uit dat we met de aangekondigde maatregelen en hopelijk nog met een nadere visie van haar zijde op de transparantie van

het systeem, een enorme boost gaan zien van mensen die met een garantiebaan aan de slag gaan. Als dat zo is, kunnen we het quorum fijn in de kast laten.

Ik krijg signalen dat er nog steeds onduidelijkheid is over het meetellen van uitbesteed werk bij contracting. Hoewel dat pas eind 2016 echt aan de orde is, is het wel goed om deze onduidelijkheid weg te nemen, zeker voor de beeldvorming en de welwillendheid van bedrijven. Wij streven allemaal naar een arbeidsmarkt waar mensen met een beperking aan de slag kunnen. Ik heb inmiddels een voorstel gezien van De Normaalste Zaak om op praktische wijze invulling te geven aan contracting. Is de Staatssecretaris bekend met dit voorstel? Is zij bereid hier met een positieve blik naar te kijken?

Ik ben heel blij dat de Staatssecretaris de gemeenten in de verzamelbrief op hun wettelijke plicht als het gaat om de verplichte tegenprestatie heeft gewezen. Er is een onderzoek aangekondigd. Wanneer krijgen we de resultaten van dat onderzoek? Welke maatregelen wil de Staatssecretaris nemen als blijkt dat niet alle gemeenten zich aan de afspraken houden? Ik wijs op de arbeidsmogelijkheden net over de grens. Ook daar liggen grote kansen. Ik heb begrepen dat Minister Asscher de echte kartrekker is, maar volgens mij heeft de Staatssecretaris beloofd, de vinger aan de pols te houden. De toegezegde brief van de Minister hebben wij nog niet ontvangen. Ik roep de Staatssecretaris op echt de vinger aan de pols te houden en bij haar collega na te vragen hoe het staat met de voortgang op dit dossier om te voorkomen dat we hier kansen laten liggen.

De heer **Van Weyenberg** (D66): We hadden net een klein debatje over afsluiten of beboeten. De kern is dat voor D66 en VVD de tijd van vage woorden en slappe beloftes is afgelopen. Ik krijg graag een reactie op twee andere punten uit ons plan. Bent u het met ons eens dat we ervoor moeten zorgen dat gemeenteambtenaren alleen nog in het systeem kunnen voor mensen die daadwerkelijk hun cliënt zijn? Moeten we niet ogenblikkelijk afspraken met de Federatie Opvang maken, zodat de blijf-van-mijn-lijfhuizen worden afgeschermd? Moet deze Staatssecretaris de top van de VNG niet op korte termijn uitnodigen om te zeggen dat de maat vol is?

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Op de laatste twee punten kan ik volmondig ja zeggen. Over het antwoord op de eerste vraag twijfel ik nog. We hebben zaken gedecentraliseerd naar gemeenten met de bedoeling, integraal en zo dicht mogelijk tegen de voorkant aan te kijken of er mogelijk multiproblematiek aan de orde is. Als je bijvoorbeeld een paspoort aanvraagt, kan een bepaalde ambtenaar al een signaal hebben dat er meer aan de hand is. Als die ambtenaar niet in het systeem kan kijken, kan dat een gemiste kans zijn. Wat niets afdoet aan het feit dat ook deze meneer of mevrouw zich gewoon te houden heeft aan de regels en geen misbruik mag maken van zijn of haar informatiepositie. Het laatste punt moet niet kunnen en daar moeten we dus goed op toezien. Burgers moeten daarop kunnen vertrouwen.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Ik ben al blij met twee van de drie reacties. Dat is namelijk een voldoende. Ik hoop dat ik u nog kan overtuigen op het laatste punt. Als je in het systeem moet voor werk, dan snap ik dat. Maar bij het aanvragen van een paspoort hoef je niet te kijken of iemand een auto heeft. Ik nodig u uit om hierover met mij door te denken. Ik snap dat gemeenteambtenaren hun werk moeten kunnen doen, maar we moeten er wel voor zorgen dat, als ze niets in het systeem te zoeken hebben, ze er niet in kunnen. Daar zullen we het wel over eens zijn.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): We zijn het voor een heel groot deel met elkaar eens. Je zou als een van de maatregelen een soort footprint

kunnen afspreken, waardoor achteraf te zien is of mensen inderdaad misbruik hebben gemaakt van hun informatiepositie. Nogmaals, als dat gebeurt moet het college hen daarop aanspreken en moeten er sancties volgen.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Voorzitter. Er was vandaag veel verbazing over de woorden van de voorzitter van VNO-NCW. Ik was eigenlijk vooral verbaasd over de verontwaardigde reacties van leden van dit kabinet. Natuurlijk is de woordkeuze een heel andere, maar inhoudelijk vertoont de manier waarop het kabinet mensen in een uitkering bejegent, overeenkomsten, met repressie, straffen en lagere uitkeringen als je iets fout doet. Dat is sowieso de rode draad in de brieven van vandaag. Want repressie, verplichtingen en beperkingen worden ook opgelegd aan gemeenten. Zaken zoals de zoekperiode van vier weken voor alle jongeren moeten gemeenten uitvoeren. Maar juist de goede zaken in het belang van werkzoekenden, zoals ondersteuning voor iedereen die dat wil, het inrichten van beschut werk en een voordracht voor het doelgroepregister zijn niet vastgelegd in regels. Daar hebben gemeenten beleidsvrijheid. Ofte wel: repressief beleid moet en sociaal beleid mag, maar dan moet je het wel zelf betalen. Dus met de decentralisaties zijn net de verkeerde dingen opgelegd. Dan zijn de financiële prikkels ook nog eens zo ingericht dat het voor een gemeente aantrekkelijker is om een hardvochtig njet-beleid te voeren dan om in te zetten op activeren en vertrouwen. Terwijl dat nou juist een grotere bijdrage levert aan het echt aan het werk helpen van mensen.

GroenLinks vindt daarom dat twee zaken urgent moeten worden geregeld. Uitkeringsgerechtigden moeten nu aan allerlei regels voldoen en worden gestraft als ze geen baan vinden. Terwijl er simpelweg niet voldoende banen zijn. Maar ook de stimulans om zelf aan de slag te gaan, is er nu nauwelijks, aangezien elke verdiende euro moet worden verrekend. Er zijn veel gemeenten die hun burgers anders willen benaderen. Zij willen daarin ruimte krijgen. Ook de VNG pleit daarvoor. Wat willen die gemeenten? Ze willen graag experimenteren met meer vertrouwen in uitkeringsgerechtigden, minder regels en meer ruimte om bij te verdienen. Ik ken mooie voorbeelden van de lokale GroenLinks-fracties in Nijmegen en Haarlem, maar ik denk ook aan verschillende GroenLinks-wethouders, zoals die in Groningen, die hier erg actief mee zijn. Daarom vraag ik de Staatssecretaris om zo snel mogelijk in gesprek te gaan met gemeenten over ideeën die daar leven, om vervolgens die experimenteer-ruimte te regelen. Ik denk dat dat zou moeten via een AMvB.

Maar daarnaast willen we ook nog verder kijken, want een AMvB zou een goed begin zijn, maar mijn verwachting is dat die niet genoeg ruimte biedt om bijvoorbeeld te experimenteren met maatregelen in het kader van de WWB. Daarom vragen wij de Staatssecretaris, onderzoek te doen naar hoe er meer experimenteer-ruimte kan komen, op zo'n manier dat de experimenten die nu in verschillende gemeenten naar voren komen, worden uitgevoerd.

Verder heeft GroenLinks grote zorgen over de zoekperiode van vier weken voor jongeren. Of je hier nu voor of tegen bent, iedereen moet erkennen dat voor bepaalde jongeren die zoekperiode echt tot problemen leidt. Ik noem dakloze jongeren en jongeren met een beperking, die zonder hulp niet meer terugkomen bij de gemeente. Wij vinden dan ook dat gemeenten uitzonderingen op deze periode moeten kunnen maken en aanvragen van jongeren die dat echt nodig hebben direct in behandeling moeten nemen. Dat zou heel goed passen binnen de geest van decentralisatie, die juist is gestoeld op het idee van beleidsvrijheid.

Het liefst zouden we willen dat er een recht op ondersteuning voor deze jongeren komt vanaf het moment dat zij zich melden. Nu zegt de Staatssecretaris dat het niet verboden is om deze jongeren al te begeleiden. Maar gemeenten hebben wel de indruk dat ze dat niet mogen.

Kan de Staatssecretaris onverkort erkennen dat gemeenten alle ruimte hebben om jongeren die dat nodig hebben te begeleiden vanaf het moment waarop ze zich melden en dat ze heel graag wil dat dat gebeurt? Ik vraag de aandacht van de Staatssecretaris voor SW-bedrijf Hameland. Wij krijgen signalen dat daar overhaaste beslissingen worden genomen, dat raden niet voldoende geïnformeerd worden en dat kwetsbare mensen die nu beschut werken, thuis komen te zitten. De Staatssecretaris zal hier wijzen op de beleidsvrijheid van gemeenten, maar ik wil haar wijzen op haar eigen stelselverantwoordelijkheid. Kan zij toezeggen met de betrokken wethouders te gaan praten, opdat zij een zorgvuldig proces inrichten? Want daarop hebben deze mensen recht. Een zeer zorgelijk punt is het veilige gebruik van Suwinet. Weer bleek uit onderzoek van de inspectie dat de beveiliging van Suwinet onvoldoende is. Daarnaast berichtte Argos zaterdag zelfs dat gegevens van vrouwen in blijf-van-mijn-lijfhuizen kunnen worden ingezien en dat commerciële partijen toegang hebben tot Suwinet. Dat is zeer zorgelijk. Ten eerste vraag ik me sterk af waarom we deze problemen niet terugzien in het rapport van de inspectie. Wat zien we dan nog meer niet? Welke gevolgen verbindt de Staatssecretaris aan deze situatie? Extra belangrijk vindt GroenLinks dat er zo snel mogelijk extra beveiliging van de vrouwen in blijf-van-mijn-lijfhuizen komt. Als de Staatssecretaris ons deze zomer informeert over het escalatieprotocol, kan ze dan ook ingaan op welke maatregelen zij neemt ten aanzien van de problemen die Argos aankaart? Ik sluit me aan bij het punt dat D66 maakte over het verdeelmodel. Nu blijkt 225 miljoen verkeerd verdeeld. Wat gaat het kabinet hieraan doen? Want het geduld van gemeentes raakt op. Juist dit soort onduidelijkheden zorgt voor veel irritatie bij gemeenten. Zij nemen taken op zich en werken daar hard aan, waarna blijkt dat het Rijk zijn zaakjes nog niet goed heeft geregeld.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Voorzitter. Dit is niet het algemeen overleg met de kleinste agenda van de debatten die we voor het zomerreces voeren. Ik kan me aansluiten bij vorige sprekers. Ik ben erg benieuwd naar de reactie van de Staatssecretaris op de zorgen die door alle voorgaande sprekers zijn geuit over Suwinet.

Over het verdeelmodel, het «buigbudget», moet ik zeggen dat ik de brief die we vorige week kregen toch wel pijnlijk vond. We hebben dit voorjaar al een debat gehad over het verdeelmodel. De heer Van Weyenberg vroeg of het niet overhaast is gegaan, omdat de gemeente Arnhem daar al een pijnlijke fout uit haalde, nadat ze de gegevens kreeg. Nu blijkt dus dat er een foutje is gemaakt van een kwart miljard euro, omdat dat niet verdeeld is zoals het zou moeten zijn, op basis van verkeerde CBS-gegevens. Wat was de fout precies? Kan de Staatssecretaris garanderen dat dit niet opnieuw kan gebeuren en dat we over een maand of twee maanden niet weer met een fout in dit model zitten? Want het vertrouwen van gemeenten in het model, waarvan we breed hebben gezegd dat het in beginsel leek te doen wat het moet doen, wordt wel broos, zeker bij gemeenten die flink gekort zijn. Arnhem is daarvan een voorbeeld. Er zitten daar verschillende fouten in het model.

Dan de overdraagbaarheid van het quotum. Bij de behandeling van de wet op dit punt hebben we daarover diverse moties ingediend. Door verschillende partijen zijn suggesties gedaan voor de invulling van de overdraagbaarheid. Een wortel werkt beter dan een stok. Het quotum moet daartoe overdraagbaar worden gemaakt. De Staatssecretaris was bij de wetsbehandeling niet zo enthousiast over dit concept, ook om technische redenen. De Kamer heeft in dat debat wel aangegeven dit te willen. Hoe staat het er nu mee? Verder zou ik het mooi vinden als de Staatssecretaris nu, een paar maanden na behandeling van de Quotumwet, met wat meer enthousiasme spreekt over het overdraagbaar

maken van het quotum. Want dat kan wel degelijk een positieve stimulans opleveren. Een positieve insteek van de Staatssecretaris kan helpen in dit proces.

Over het doelgroepregister ben ik wat minder enthousiast. Ik wil sowieso graag van de Staatssecretaris weten hoe het er nu mee staat. De aantallen die we de eerste maanden van 2015 kregen, waren op het absurde af. Inmiddels hebben we in mei een brief gekregen dat een aantal problemen met het doelgroepregister zijn en worden opgelost. Dat heeft te maken met het speciaal onderwijs. Echter, de verwarring, de verwondering en de irritatie over de werking van het doelgroepregister stapelen zich wel op. Mijn zorg is dat werkgevers die welwillend zijn, door de bureaucratie en de soms aanwezige tegenstrijdigheid in de regels ervoor kiezen om ermee te stoppen en zich alvast voor te bereiden op een mogelijk toekomstige boete. Dat is een van de redenen waarom ik uiteindelijk tegen de Quotumwet heb gestemd. Maar is dat nu niet gaande met het doelgroepregister?

Specifiek over de leerlingen in het speciaal onderwijs wil ik nog het volgende opmerken. Ze kunnen zich melden bij het UWV. Ik ben benieuwd, hoeveel van die leerlingen vervolgens in aanmerking komen voor het doelgroepbeleid. Hoe hoog is het percentage van deze leerlingen, die we nu automatische toegang geven, dat wordt afgewezen? Welk percentage wordt te goed bevonden voor een garantiebaan? Immers, hoe hoger dat percentage, hoe meer bijzonder dat wordt. In de praktijk zie je dat gemeentes en werkgevers elkaar vinden. Er wordt een gevalideerde loonmeting gedaan, waaruit komt dat iemand 60% of 80% loonwaarde heeft, maar bij het UWV toch niet in aanmerking komt voor het doelgroepenregister, want betrokkene kan nog dekbedafbietser of bloemzaadsorteerder worden. Dat is vreemd. Dit zegt toch wat over hoe het systeem werkt en dit leidt ertoe dat het risico steeds groter wordt dat welwillende werkgevers – die zijn er echt, in tegenstelling tot wat de heer De Boer vandaag in een sowieso weinig florissant interview zei – afhaken. De Staatssecretaris en het CDA verschillen al langer van mening over de mantelzorgboete. Wij hebben destijds bij de wetsbehandeling een amendement ingediend om die boete niet in te voeren. Vorig jaar zagen we al dat er opnieuw uitstel kwam. De heer Kerstens van de PvdA denkt dat van uitstel afstel komt. Dat vind ik een goed voornemen. Ik ben benieuwd of de Staatssecretaris kan bevestigen dat in dit geval uitstel afstel wordt.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Voorzitter. Proleet Hans de Boer noemt mensen die door toedoen van zijn plannen en die van het kabinet werk zoeken, labbekakken. Uitkeringen verlagen en handen uit de mouwen, dat is precies wat de VVD dicteerde en wat de Staatssecretaris heeft uitgevoerd via haar Participatiewet. Straf de uitkeringsgerechtigden en de werkloosheid wordt opgelost, is de theorie. De jonggehandicapten herkeuren, 5% lagere uitkeringen, vernederende regels invoeren in de bijstand en dwangarbeid. En de arbeidsgehandicapten opzadelen met sterfhuizen en loze beloften van 20.000 banen over tig jaar. Staat de Staatssecretaris achter proleet De Boer? Of gaat zij het politieke roer omgooien?

Er speelt heel veel in het land. Eigenlijk te veel om in dit debat op te kunnen voeren. Maar ik ga mijn best doen. Allereerst de tweedeling en de ongelijkheid, ofte wel de mantelzorgboete. Voor AOW'ers is die boete – dat is goed nieuws – nog eens uitgesteld tot 2018. Maar is de Staatssecretaris bereid tot afstel, zoals de PvdA-fractie eist? Kan zij garanderen dat er na 2018 ook geen mantelzorgboete komt? Hoe zit het met de andere groepen? Mogen zij gewoon honger lijden of hongerlijders worden? Want we kennen nu al de voorbeelden van mensen die onder het sociaal minimum geraken. Of gaat het hele gedrocht nu voor iedereen van tafel? Ik hoop ook op wat meer naastenliefde van de christelijke partijen, die de

komende tijd ook in de achterkamertjes gaan zitten. Prachtig dat ze zich tegen de mantelzorgboete voor AOW'ers keren, maar hoe zit het met de ouderen met een AIO-aanvulling via de sociale dienst? Hoe zit het met de ouderen met een AOW-gat? Kunnen zij het zelf maar uitzoeken? Kortom, ik ben erg benieuwd naar de voorstellen.

Ik krijg van verschillende jonggehandicapten signalen. De herkeuring verloopt voor hen in ieder geval dramatisch. Er is veel angst en veel onduidelijkheid. Wat zijn de ervaringen van de Staatssecretaris? Wat vindt zij ervan dat jonggehandicapten die gekort zijn op de uitkering ook geen bijstand meer krijgen? We hadden het voorbeeld van Liza Poeze, die een briefje naar de krant schreef. Zij woont samen met haar vriend, heeft geen recht meer op een uitkering, krijgt geen bijstand via de gemeente, krijgt ook geen begeleiding, geen jobcoach en geen baan. Wat vindt de Staatssecretaris daarvan? Zij heeft zo'n 25.000 banen beloofd, in ruil voor het sterfhuis voor de SW. Nu blijkt dat er geen banen zijn. Gaat de Staatssecretaris de stekker hieruit trekken en de SW weer tot leven brengen? Is ze bereid, het bureaucratisch monstroom van de Quotumwet en het doelgroepregister te elimineren en in plaats daarvan dan maar over te gaan tot het invoeren van een quotum met hoge boetes die wel effectief blijken? Wat is de reactie van de Staatssecretaris op het oplopende aantal mensen in de bijstand? In het bijzonder stromen veel jongeren met een beperking in. Inmiddels zitten we op 443.000 bijstandsgerechtigden, wat gigantisch is. Ik sluit aan bij de vragen van anderen over het verdeelmodel. De Staatssecretaris had in het laatste debat toegezegd dat er geen nieuwe fouten meer ontdekt zouden worden. Nu blijkt dat toch weer het geval. Wat gaat zij hiermee doen?

In het land gebeuren gekke dingen. Werklozen die standaard worden neergezet bij de SW, Hameland dat wordt bedreigd in haar voortbestaan en voortdurend gesteggel over de cao voor de SW-bedrijven. Door de keiharde bezuinigingen van het kabinet aarzelen gemeenten om een nieuwe cao af te sluiten voor de SW, simpelweg omdat er geen geld is. Dit is toch onacceptabel? Waarom zie ik geen voorstel in de plannen voor volgend jaar voor middelen om SW-medewerkers fatsoenlijk te betalen? Waarom zien we dat sommige bestuurders van SW-bedrijven zichzelf wel rijkelijk belonen, terwijl de mensen al jarenlang op de nullijn en dus ook in de min staan? Is de Staatssecretaris bereid, hierover in gesprek te gaan met gemeenten en de middelen hiertoe echt vrij te maken? Hoe staat het met de toekomst van de nieuwe groepen die beschut gaan werken, als ze er al in komen? Veel gemeenten zouden het heel graag willen, maar ze hebben het geld niet. Betekent dit dat de Staatssecretaris zich niet meer gaat inspannen en dat dit past in de lijn-De Boer en de lijn-Rutte, die het verschil tussen werkenden en niet-werkenden en tussen de snellen en de wat minder snellen alleen maar willen vergroten?

Ik kom toe aan de termijn van vier weken voor jongeren. We hebben een aantal inspectierapporten ontvangen. Ik weet niet wat we aan die termijn hebben. Er zijn gemeenten die ondersteuning bieden en er zijn gemeenten die dat niet doen. We weten een ding: de jongeren met een lichtverstandelijke handicap en daklozen raken grotendeels uit zicht. Die krijgen we keihard terug. Is het geen idee om te stoppen met die termijn en in te zetten op de nodige begeleiding en ondersteuning? Temeer omdat we zien dat een aantal gemeenten, zoals Enschede en Veenendaal, deze termijn ook hanteren voor 27-plussers. Het was al discriminatoir en ineffectief voor 27-minners, maar nu gebeurt het ook voor andere groepen. Kan dat zomaar?

Over de dwangarbeid, het werken zonder loon waardoor bestaande betaalde banen verdrongen worden, zijn recent rapporten verschenen. Daar kom ik nog uitvoerig op in andere debatten. Wat Suwinet betreft, sluit ik me aan bij de collega van D66. Wat meer ruimte voor de menselijke maat en het straffen van de werklozen in plaats van de werkloosheid betreft: ik onderschrijf van harte het voorstel/idee van collega Voortman

om dan maar onder druk van de VVD over te gaan tot het bieden van ruimte voor gemeenten die wel een sociaal beleid willen voeren.

Voorzitter: Van Weyenberg

De heer **Kerstens** (PvdA): Voorzitter. Als we de heer De Boer, de vertegenwoordiger van de werkgevers in Nederland moeten geloven, hebben we het hier vanmiddag over een paar honderdduizend labbekakken die gewoon aan het werk moeten. Ik heb het vanmorgen op de radio bij Standpunt.nl al gezegd, maar ik herhaal het hier: graag, als er één labbekak is, is het mijnheer De Boer zelf. Om op zo'n schandalige manier heel veel mensen die tegen hun zin en ondanks al hun inspanningen aan de kant staan, zo in de hoek te zetten, is in ieder geval niet de manier waarop ik naar de mensen kijk die op een bijstandsuitkering zijn aangewezen. Het gaat om mensen die het allemaal niet komt aanwaaien en die vaak door pech en tegenslag zijn aangewezen op een uitkering, mensen die net als ieder ander recht hebben op bejegening met respect, waarbij rekening wordt gehouden met hun persoonlijke omstandigheden. Daarbij wordt hen gevraagd uiteraard zelf hun best te doen, maar waarbij hen ook perspectief wordt geboden om mee te doen, het liefst op de arbeidsmarkt in een betaalde baan.

Dik een jaar geleden nam de Kamer met grote meerderheid de Participatiewet aan. Die moet eraan bijdragen dat mensen die net als u en ik vooruit willen komen in hun leven, maar daar net even wat meer aandacht voor nodig hebben, die hulp ook krijgen. Het stempeltje dat ze hebben is daarbij niet langer doorslaggevend, maar wie ze zijn, wat ze kunnen, wat ze willen en wat ervoor nodig is om daar te komen. De wet is bijna een half jaar geleden in werking getreden. Nog maar een paar maanden geleden nam de Eerste Kamer de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten aan, die samen met het door werkgevers in het sociaal akkoord vastgelegde commitment de komende jaren moet gaan zorgen voor minstens 125.000 extra banen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, als collega tussen de collega's.

Natuurlijk is het nog te vroeg om vast te stellen dat die wetten het beoogde doel gaan bereiken of om te beweren dat dat niet zo is. Maar als ik zo eens rondkijk in het land – dat doe ik regelmatig: afgelopen maandagavond in Oss en overmorgen in de Achterhoek – valt me wel een aantal dingen op. Om te beginnen dat partijen die door deze wetten bij elkaar zijn gebracht en die samen moeten werken om de wet te laten werken voor wie ze bedoeld is, dus de mensen over wie ik het net had, die samenwerking ook gezocht en vormgegeven hebben: gemeenten, werkgevers, vakbonden, UWV en onderwijs. Centraal, maar vooral ook in de regio, waar de mensen en de banen zijn. Ik zie ook dat het boven de markt hangende quotum en de wettelijke verplichting op straffe van een boete voor werkgevers als die 125.000 extra banen niet vrijwillig worden gerealiseerd, als stok achter de deur zijn werk doet en dat steeds meer werkgevers zich bewust worden van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid op dit punt.

Verder valt mij op dat een wet die pas op 1 januari van dit jaar in werking is getreden, vaak de schuld krijgt van zaken die soms lang daarvoor niet goed liepen, zoals de manier waarop sommige gemeenten invulling geven aan hun taak om mensen die aangewezen zijn op een bijstandsuitkering richting en het liefst op de arbeidsmarkt te krijgen, en zoals het fenomeen van verdringing. Het gaat om mensen die hun betaalde baan verliezen, omdat die wordt ingevuld door iemand die goedkoper is, omdat die er geen loon voor krijgt, maar het met behoud van uitkering doet. Dat zijn zaken die niet door de nieuwe wet worden veroorzaakt, maar die door die nieuwe wet wel meer aandacht krijgen. Daar ben ik blij mee, want het geeft ons de kans om ze aan te pakken.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik had eerlijk gezegd wat meer reflectie verwacht bij de heer Kerstens. Want wat hij nu feitelijk zegt, is dat het niet ligt aan de Participatiewet, met daaraan gekoppeld bezuinigingen voor 3 miljard; het krijgt alleen wat meer aandacht. Ik breng in herinnering dat in die wet straffende en criminaliserende regels zijn geïntroduceerd. Het is ook de Participatiewet die mensen kort op hun uitkering, waaronder de mantelzorgboete. Gaat de heer Kerstens voorstellen om die boete definitief van tafel te krijgen, dus om geen uitstel maar afstel te bewerkstelligen?

De heer **Kerstens** (PvdA): Ik wilde natuurlijk iets gaan zeggen over de kostendelersnorm voor AOW'ers, want daar gaat het hier over. Dat doe ik nu maar. Nadat het kabinet vorig jaar had besloten om de kostendelersnorm voor AOW'ers uit te stellen, kondigde de Staatssecretaris eind vorige week aan dat die boete in ieder geval niet in deze kabinetsperiode zou worden ingevoerd. Opnieuw uitstel dus. Ik vind dat een mooie tweede stap na het eerste uitstel, maar als het aan mij ligt, komt inderdaad van uitstel afstel. Ik vind het prima dat verder wordt gestudeerd op de mogelijke effecten van een en ander op de mantelzorg, maar mij lijkt het zinvoller om die tijd te gebruiken voor het ontwikkelen van de al eerder door de Partij van de Arbeid en andere partijen gevraagde voldragen visie van het kabinet op de mantelzorg. Vorig jaar heb ik al gezegd dat we mantelzorg niet moeten frustreren, maar stimuleren. Als het aan de Partij van de Arbeid ligt, leidt dit tweede uitstel tot afstel.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Gaat u vandaag of volgende week afstel voorstellen? Ik proef in deze beantwoording toch dat om een visie wordt gevraagd. Of komt er afstel?

De heer **Kerstens** (PvdA): Ik ben altijd zeer genuanceerd in mijn bewoordingen, maar de nuance die mevrouw Karabulut er net in dacht te verstaan, heb ik niet geprobeerd aan te geven. Ik heb gezegd dat het winst is dat die boete opnieuw wordt uitgesteld en dat ze wat mij betreft wordt afgesteld. Ik realiseer me dat ik daarbij iets zeg wat in strijd is met het regeerakkoord. Verder realiseer ik me dat ik daarmee iets zeg wat in strijd is met het wetsvoorstel zoals dat is ingediend. Maar ik hoop dat mevrouw Karabulut zich ook realiseert dat dat met zich brengt dat het doel dat wij beiden voor ogen hebben, wordt afgestemd met andere zaken. Laat dat maar aan mij over: ik ga echt mijn best doen om ervoor te zorgen dat van uitstel afstel komt. Maar gelet op de zaken die ik net aangaf – strijd met het regeerakkoord en met het wetsvoorstel – wil ik dat wel zo handig mogelijk doen.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Ik ben verwonderd door de reactie van de heer Kerstens. Want vorige week, nog vóór de brief van het kabinet met het uitstel, kwam de heer Kerstens met de mededeling «PvdA keert zich definitief af van mantelzorgboete AOW en gaat voor afstel». Dit was zoals gezegd voorafgaande aan de brief van het kabinet. Dan is het toch niet zo heel erg gek dat de SP-fractie hem hierbij vraagt, de daad bij het woord te voegen? Als de heer Kerstens niet zelf met een motie komt, gaat hij dan moties van andere partijen in die richting wel steunen?

De heer **Kerstens** (PvdA): Wellicht heeft de heer Heerma ook mijn reactie nadat het kabinet met zijn brief is gekomen, gelezen. Daarin staat nog steeds hetzelfde: wat de PvdA betreft, komt van uitstel afstel. Ik zal daartoe zelf een motie voorbereiden.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Het VAO is al aangevraagd door D66 en VVD. Maar de heer Kerstens komt in dat VAO zelf met een motie om de mantelzorgboete in de AOW definitief van de baan te krijgen.

De heer **Kerstens** (PvdA): Ja. Ik ga nog even goed nadenken welke bewoordingen ik daarbij ga gebruiken – ik heb net aangegeven hoe lastig het allemaal is – maar ik heb het vorige week niet zomaar gezegd.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Uw handtekening geldt toch tot januari 2018?

De heer **Kerstens** (PvdA): Mijn handtekening staat er niet onder, maar wel die van mijn partij. Overigens heb ik vorig jaar ook gezegd – de Staatssecretaris heeft daar wat mee gedaan, al was het maar omdat de Eerste Kamer hier ook een mening over heeft – dat mantelzorg past in de manier waarop we kijken naar de samenleving: probeer elkaar te helpen waar dat kan. We kunnen dan beter zaken bedenken die dat faciliteren in plaats van zaken die dat frustreren. Er was toen al heel veel twijfel over wat de kostendelersnorm voor AOW'ers zou doen. Het kabinet heeft aangegeven, daarop te gaan studeren. Die studie heeft geleid tot uitstel. Wat mij betreft komt daarvan afstel, omdat het kabinet de komende anderhalf jaar wellicht beter kan besteden aan de ontwikkeling van een goede visie op mantelzorg, in plaats van nog anderhalf jaar te studeren op de kostendelersnorm.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Ik hoor in ieder geval dat de handtekening van de Partij van de Arbeid er wel gewoon onder staat.

De heer **Kerstens** (PvdA): Ja. Maar wat ook staat, zijn alle opmerkingen die ik daarna heb gemaakt.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Ik snap er geen biet meer van. Ik dacht eerst dat de heer Kerstens aan het adres van de heer Heerma had aangegeven dat die mantelzorgboete van tafel zou gaan. Vervolgens vraagt mevrouw Nijkerken of de heer Kerstens nog staat voor de mantelzorgboete en dan zegt hij ook: ja, daar staan we voor. Je zult daarvan maar de dupe dreigen te worden, dan weet je absoluut niet meer wat je aan de PvdA hebt. Als de PvdA zegt voor afstel te zijn, zeg dat dan gewoon nú. Dan hoeft er geen extra onderzoek te worden gedaan. Is de heer Kerstens daartoe bereid?

De heer **Kerstens** (PvdA): Ik ben blij met deze vierde interruptie, want dat biedt me de gelegenheid om voor de vierde keer te zeggen dat wat de PvdA betreft van uitstel afstel komt. In reactie op mevrouw Nijkerken gaf ik net aan dat onze handtekening onder het regeerakkoord staat. Daarom heb ik aangegeven dat ik me ten volle realiseer dat dit toch wat anders is dan wat er in het regeerakkoord staat. Dat is al eerder vertoond als het gaat om afspraken in het regeerakkoord rondom de Participatiewet en de Wet werk en bijstand. Denk daarbij aan de verplichte tegenprestatie voor iedereen. Ik sta dus nog steeds achter mijn woorden van vorige week: wat de PvdA betreft, komt van uitstel afstel. Ik heb net aangegeven dat het mij zinvoller lijkt dat het kabinet de komende anderhalf jaar niet nog eens gaat onderzoeken of de kostendelersnorm nou helpt of niet helpt. Volgens mij gaat die norm namelijk niet helpen mantelzorg te stimuleren. Het is daarom zinvoller om die al veel en vaker gevraagde visie op mantelzorg het licht te laten zien. Wellicht kan die anderhalf jaar ook gebruikt worden om eens te bekijken hoe wij op een charmante manier van deze afspraak in het regeerakkoord af kunnen komen.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): De heer Kerstens heeft veel woorden nodig. Ik ga het hem nu heel gemakkelijk maken door hem een vraag te stellen die met een simpel ja of nee kan worden beantwoord. Gaat de heer Kerstens volgende week een motie steunen waarin staat: wij stellen die mantelzorgboete gewoon af, hier en nu? Niet in 2018, maar gewoon nu.

De heer **Kerstens** (PvdA): Ik heb aangegeven dat ikzelf met een motie zal komen.

Naast de minstens 125.000 extra banen waarover ik het eerder had, is er met de nieuwe wet ruimte gekomen voor 30.000 beschutte werkplekken voor mensen die de meeste steun nodig hebben. Ik heb de Staatssecretaris al diverse keren aangegeven dat ik me zorgen maak over de invulling daarvan. Mevrouw Karabulut zei daar ook al wat van. Ik zie gemeentes die het gewoon niet doen en daarmee de mensen in kwestie een baan en bijbehorend salaris ontzeggen. Ik zie het UWV maar heel erg weinig mensen in aanmerking laten komen voor beschut werken. Ik zie dat op die manier kansen voor mensen in sociale werkplaatsen blijven liggen. Dat is voor mij en voor de Partij van de Arbeid onacceptabel. Ik vraag de Staatssecretaris aan te geven dat ook zij dat niet acceptabel vindt. Ik vraag haar verder of ze zo snel als mogelijk de Kamer wil voorzien van een overzicht waaruit blijkt, welke gemeentes beschut werk niet invullen zoals dat in het sociaal akkoord en in de wet is bedoeld. Ik vraag de Kamer vervolgens te informeren over de voortgang in het daadwerkelijk invullen van beschutte werkplekken en ik vraag haar indien nodig met ons in gesprek te gaan over de manier waarop we wel voldoende van dat soort plekken kunnen realiseren.

Het kan en mag niet zo zijn dat het invullen van de banenafpraak wordt gefrustreerd door gedoe tussen gemeentes en het UWV over wie er wel en niet in komt. Ik ben blij dat de Staatssecretaris de betrokken partijen bij elkaar heeft gezet en dat er afspraken zijn gemaakt. Dat is een flinke stap vooruit. Maar ik hoor ook dat er nog veel discussie is, dat maar een klein deel van door gemeentes voorgedragen kandidaten in het doelgroepregister wordt opgenomen. Wat vindt de Staatssecretaris daarvan? Is zij het met mij eens dat het niet zo kan zijn dat het realiseren van de banenafpraak niet lukt vanwege gedoe? Ik ben zoals gezegd blij met het feit dat partijen op verzoek van de Staatssecretaris de koppen bij elkaar hebben gestoken en oog hebben gehad voor de leerlingen van het speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs. Het is goed dat zij zich nu zelf bij het UWV kunnen melden. Ik wil de Staatssecretaris echter vragen – dat heb ik eerder al schriftelijk gedaan – of ze bereid is, in ieder geval de leerlingen van het speciaal onderwijs straks automatisch in het doelgroepregister te laten komen, zodat ze in aanmerking komen voor een garantiebaan. Uit een recent rapport van de inspectie blijkt dat gemeentes, als ze al een beleid tegen verdringing hebben, dat vaak alleen maar op papier hebben staan en in de praktijk geen voorrang geven. Ik vind dat niet goed, niet voor de mensen die op die manier betaald werk kwijtraken, maar ook niet voor draagvlak onder de nieuwe wet. In antwoord op Kamervragen die ik recent stelde en naar aanleiding van een zaak inzake verdringing in Rotterdam zegt de Staatssecretaris, zulke initiatieven toe te juichen. Maar ze wil dat niet dwingend aan gemeenten opleggen, omdat je ook op andere manieren kunt voorkomen dat sprake is van verdringing. Onder verwijzing naar het rapport vraag ik de Staatssecretaris of ze bereid is, erover na te denken om van gemeentes te verlangen dat ze ten minste een van de genoemde werkwijzen hanteren bij het voorkomen van verdringing. Zo combineren we de keuzevrijheid van gemeentes in het kiezen van de manier waarop met de borging wordt omgegaan met het feit dat voorkoming van verdringing de aandacht krijgt die het verdient. Ik sluit me aan bij de collega's die zorg hebben geuit over Suwinet en het toestaan van experimenteerruimte aan gemeentes.

Voorzitter: Kerstens

De vergadering wordt van 16.05 uur tot 16.25 uur geschorst.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Voorzitter. Alle leden van de commissie zijn ingegaan op de gang van zaken rond Suwinet. Ook ik ben not amused

over die gang van zaken, met dien verstande dat het laatste inspectierapport wel laat zien dat er verbeteringen zijn, maar die zijn mondjesmaat en niet voldoende. Dat brengt mij ertoe, nu een escalatieprotocol te gaan hanteren. Ik heb daarom de inspectie gevraagd, reeds in september een onderzoek onder alle gemeenten te doen, zodat we precies weten welke gemeenten in gebreke blijven en welke niet. Alsdan zou ik de escalatieladder willen gaan benutten. Mochten er onverhoopt nog steeds gemeenten zijn die Suwinet gebruiken op een manier die niet aan de orde dient te zijn, dan lopen we die ladder op. Reeds vorige week heb ik dat in een formeel bestuurlijk overleg met de VNG beklemdoond. Dat is toen echt aan snee geweest. Ik heb gezegd dat ik er klaar mee ben en de VNG snapt dat ook. Zij gaat dat op die manier melden aan haar leden. We hebben al menigmaal brieven gestuurd aan gemeenteraden en colleges van B en W en ook in mijn laatste verzamelbrief heb ik hieraan aandacht besteed. Het moet nu glashelder zijn. Ik vind het daarom heel plezierig dat dit van de zijde van deze commissie wordt ondersteund. Ik vind het ook heel begrijpelijk dat D66 een aanvalsplan heeft ingediend. Ik ga natuurlijk nauwgezet kijken, welke onderdelen van dat plan ik kan gebruiken als dat mag, in de zin van het vuur na aan de schenen leggen. Ik denk namelijk dat er geen verschil van mening is tussen de heer Van Weyenberg en mij op dit punt.

We zeggen nu tegen gemeenten die de boel nog niet op orde hebben: wij gaan iemand op jullie burelen neerzetten die op jullie kosten – dan kom ik een beetje in de richting van de VVD-fractie – de boel in orde gaat maken, want het kan niet zo zijn dat we een deel van de algemene uitkering van het Gemeentefonds terug gaan vorderen. Dat hebben we niet bij wet geregeld, dus als mevrouw Nijkerken dat wil, zou de wet moeten worden aangepast. Dat vind ik veel te vroeg, omdat in ons escalatieprotocol een aantal andere zaken zit die als zeer werkbare instrumenten kunnen worden geduid.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Heel goed dat nu van alle gemeenten helder wordt hoe ze hierin staan. Ik neem aan dat die gegevens openbaar worden. De Staatssecretaris zal die resultaten, als ik het goed heb begrepen, aan de raden en de colleges van burgemeester en wethouders sturen, zodat die allemaal weten waarop ze moeten sturen. Dat escalatieprotocol betekent: afsluiten als het niet beter wordt. Wil de Staatssecretaris daar een concrete deadline aan koppelen: een gemeente die op 1 januari 2016 geen goede score kan overleggen dat de beveiliging op orde is – nogmaals, het gaat om heel basale normen, zoals weten wie er in de systemen kan en of die systemen niet worden misbruikt – krijgt te maken met dat escalatieprotocol? Dat protocol houdt in dat er wordt afgesloten. Het moet overduidelijk zijn voor gemeentebesturen en -raden dat, als zij na het onderzoek van de inspectie, waarmee ik blij ben, niet in actie komen, er iets volgt wat zij met heel veel moeite aan hun inwoners kunnen uitleggen.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik hecht er natuurlijk zeer aan wederom met de leden van deze commissie richting gemeentebestuurders te melden dat, na ommekomst van de bevindingen van de inspectie, wij hen van die bevindingen in kennis stellen en daar meteen bij vertellen wat indien noodzakelijk de eerste trede van de ladder is. Het CBP is ook alert en heeft zo zijn methodieken, die het niet zal schromen te benutten. Kortom, het vuur wordt kwaadwillende gemeenten echt nader aan de schenen gelegd.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Ik wil in de escalatieladder gewoon helder hebben dat per 1 januari 2016 afsluiting volgt als ze het niet op orde hebben. Ik vind deze stappen goed, maar ik mis de hardheid van de laatste trede. Daarnaast zal ik gebruik maken van enkele andere door de Staatssecretaris genoemde punten. Dat doe ik met liefde, want de

bedoeling is dat we dit oplossen. Vandaar het aanvalsplan. Kan de Staatssecretaris op korte termijn reageren op de individuele punten uit dat plan, zodat ik voor het VAO weet of ik daar wel of geen moties op moet indienen?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik zal het aanvalsplan per onderdeel bekijken om te zien wat wel en niet kan worden opgenomen in onze manier van werken. De inspectie gaat nu aan de slag. Haar bevindingen komen zo spoedig mogelijk bij mij. Ik kan dus niet nu al zeggen dat per 1 januari aanstaande gemeenten zullen worden afgesloten. Wel zeg ik dat de gemeenten die het betreft op basis van de bevindingen van de inspectie met het escalatieprotocol te maken krijgen. Want als je nu onmiddellijk en onverwijld afsluit, heeft dat niet alleen gevolgen voor gemeentebe-stuurders en/of gemeentemedewerkers, maar vooral voor de burgers van die gemeenten.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Mijn vraag was of we die brief voor het VAO kunnen krijgen. Ik wil niet dat nu tegen gemeenten wordt gezegd dat ze worden afgesloten. Maar ik wil wel dat tegen hen wordt gezegd: zie de score van de inspectie, u hebt nog drie maanden om de problemen op te lossen. Als dat niet lukt, weet dan dat ik zal afsluiten. Ik wil dat dat helder is bij gemeenten. Wil de Staatssecretaris de deadline aan het slot van het escalatieprotocol leggen? Wanneer kan de Kamer dat protocol krijgen? Ik dacht namelijk dat het er al was.

Staatssecretaris **Klijnsma**: In antwoord op de laatste vraag: aan het escalatieprotocol wordt de laatste hand gelegd. Dat kan ik gaande de zomer bij deze Kamer laten landen, want dat hebben we nodig als de inspectie haar bevindingen bij ons neerlegt. Ik ga op dit moment niet zeggen wanneer ik een gemeente precies ga afsluiten, omdat ik het protocol wil kunnen benutten. Maar helder mag zijn dat aan het eind van dat protocol afsluiting het ultimatum remedium is. Dat weet iedere gemeente alsdan. Iedere gemeente weet dus ook dat, als men er een potje van blijft maken, dit gewoon het eind van het lied is.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Wij vinden dit een heel belangrijk punt. Ik ben blij te horen dat in september duidelijk moet zijn om welke gemeenten het gaat.

Staatssecretaris **Klijnsma**: In september gaat de inspectie dit onderzoek doen. Dan hebben we dus nog niet de bevindingen. De inspectie voert dat onderzoek versneld uit, want ze zou eigenlijk najaar 2016 gaan rapporteren.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Hoe lang denkt de inspectie hiervoor nodig te hebben? Wat mij betreft is dit de eerste stap van het escalatieprotocol. Ik ben heel benieuwd hoe dat protocol vorm wordt gegeven. Ik vraag de Staatssecretaris nog eens, te bekijken in hoeverre we met een vorm van korting op het Gemeentefonds – dat zou betekenen dat de wet op dat punt moet veranderen – resultaten kunnen boeken. Mijn fractie denkt toch dat dat een veel grotere impact heeft op gemeenten. We voorkomen in ieder geval dat burgers de dupe worden van het feit dat gemeenten hun zaken niet op orde hebben. Is de Staatssecretaris bereid boetes op te leggen?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Het CBP heeft als sanctie een boete onder dwangsom. Dat middel zal zeker worden gehanteerd als dat nodig is. Wij hebben natuurlijk een aantal andere instrumenten, die ik graag wil benutten. Die instrumenten komen ten laste van de gemeente in kwestie. Die zal dus middelen vrij moeten spelen om zaken te vervolmaken. Als het

ultimum remedium aan de orde is, is de sociale dienst van die gemeente nou niet bepaald een inverdiener als alles met de hand moet worden gedaan. Kortom, de rekening komt dan ook bij de desbetreffende gemeente terecht. Ik denk dat gemeenten zich dat heel goed moeten realiseren.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Wanneer kan de inspectie dit onderzoek afgerond hebben?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik heb al toegezegd dat ik gaande de zomer inzicht kan bieden in het escalatieprotocol. Ik zal daar dan meteen bij vertellen wanneer de inspectie klaar denkt te zijn met het onderzoek, inclusief het tijdpad.

Wat kan nu al rond de blijf-van-mijn-lijfhuizen? Ik was namelijk niet bepaald enthousiast – ik druk me zeer eufemistisch uit – toen ik hoorde dat de veiligheid in die huizen aan de orde kan zijn. Voor de helderheid: er is al een aantal maatregelen genomen. Een vrouw in kwestie kan een briefadres bij de bevolkingsadministratie opgeven. Er kan een indicatie «geheim» aan worden toegevoegd. Een medewerker weet dan dat een adresgegeven niet mag worden verstrekt. Dat is dus een extra beveiliging. De beheerder van Suwinet heeft een zwarte lijst. Gemeenten kunnen een bsn doorgeven, dat dan niet is te raadplegen via Suwinet. Ik zal de mogelijkheid van een blacklist nog eens actief onder de aandacht van gemeenten brengen, want die wordt nog niet volledig benut. Verder zal ik de blacklist ook onder de aandacht van de blijf-van-mijn-lijfhuizen brengen. Het is goed om daarmee nu alvast te beginnen, voordat de inspectie klaar is met het rapport.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Iedereen vindt dit afschuwelijk. Er is een oplossing, maar ik hoor dat die niet waterdicht is en dus moet worden verbeterd. De Staatssecretaris reageert nog op mijn actieplan, dus daar komt dit vast wel aan de orde. Maar ik vraag haar toch om een stapje extra te zetten. Zou de Staatssecretaris de Federatie Opvang, die bij mijn weten de blijf-van-mijn-lijfhuizen onder regie heeft en de VNG samen willen uitnodigen op het ministerie om goede werkafspraken te maken? Ik ben me ervan bewust dat gemeenten hier een verantwoordelijkheid hebben, maar samen met de organisatie die over Suwinet gaat moeten werkafspraken worden gemaakt, zodat niet iedereen overal apart het wiel hoeft uit te vinden. Het lijkt me dat daar echt winst is te behalen.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik vind dit een heel goede suggestie, die ik graag zal overnemen. Het gaat erom dat deze vrouwen niet kunnen worden achterhaald, punt. Dan is het een goed plan om met iedereen tegelijkertijd om de tafel te gaan zitten en niet successievelijk, want dan kan er geen ruis op de lijn komen. Ik zal bekijken of dat voor de zomervakantie lukt.

Ik kom toe aan de banenafpraak en het doelgroepregister. Een aantal leden is ingegaan op de uitspraken van de voorzitter van VNO-NCW van hedenochtend in de Volkskrant. De voorzitter heeft mij hedenochtend reeds in alle vroegte gebeld, waarbij hij mij heeft gemeld dat hij vol gaat voor de banenafpraak en dat hij geen afstand neemt van het sociaal akkoord. De handtekening van zijn voorganger onder het sociaal akkoord staat. Daar is geen misverstand over.

De heer **Kerstens** (PvdA): Fijn dat de heer De Boer de Staatssecretaris heeft gebeld en heeft gezegd dat hij nog onverkort staat achter de afspraak over die 125.000 extra plekken. Heeft hij in dat telefoongesprek ook nog kans gezien, afstand te nemen van zijn eigen woord «labbekakken» voor mensen die zijn aangewezen op een bijstandsuitkering?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik ga niet in op wat de heer De Boer al dan niet in telefoongesprekken zegt. Iedere vogel zingt zoals hij gebekt is. Ik zou dit soort woorden nooit gebruiken.

De heer **Kerstens** (PvdA): Maar een vals liedje blijft een vals liedje. Wat vindt de Staatssecretaris van de termen die de heer De Boer heeft gebruikt voor mensen die zijn aangewezen op een bijstandsuitkering? Het zijn niet haar woorden, zegt ze. Maar neemt ze ook gewoon afstand van het wereldbeeld dat bij de heer De Boer blijkbaar schuil gaat achter het gebruiken van dit soort woorden?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dit is echt vragen naar de bekende weg. Het mag toch overduidelijk zijn dat ik nooit dergelijke terminologie zou bezigen voor deze groep mensen? Dat laat ik voor rekening van de heer De Boer.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Dit is de tweede keer dat mijnheer De Boer zoiets flikt: hij zegt iets en neemt er vervolgens afstand van. De Staatssecretaris verschuilt zich daar dan achter. Maar het is nog veel erger. De Staatssecretaris voert een politiek die aansluit bij de woorden van de heer De Boer. Wat vindt zij daarvan? De heer De Boer zegt: uitkeringen verlagen, aanpakken die luiwammes. Oké, de Staatssecretaris gebruikt die term niet, maar ze pakt ze wel snoeihard aan: ze pakt de werklozen aan in plaats van de werkloosheid. Gaat zij ook afstand nemen van dat beleid? Want dan komen we ergens.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Het beeld van mevrouw Karabulut is echt fundamenteel anders dan mijn beeld op dit punt. Want wij doen ons uiterste best om mensen te helpen de uitkering te verlaten. Daarom hecht ik er zo aan dat het sociaal akkoord fullswing overeind blijft. Het kan namelijk niet zo zijn dat ondernemers afstand nemen van hun afspraak rond de 125.000 banen. Net als de leden van deze commissie merk ik in het land dat er heel veel ondernemers zijn die nu zeggen: we bieden een uitgestoken hand. Dat niet alleen, ze bieden echt een plek voor de mensen die het betreft. Ik zie dat rond de Participatiewet en rond de banenafspraken ondernemers en gemeenten wel degelijk enorm aan de slag zijn en dat mensen daardoor perspectief krijgen. Daar hecht ik zeer aan.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Dat is geen antwoord op mijn vraag. Ik heb het niet over beelden, ik heb het gewoon over de dagelijkse realiteit van honderdduizenden Nederlanders. De Staatssecretaris zegt dat ze mensen helpt om de uitkering te verlaten. Nee, de Staatssecretaris zorgt ervoor dat steeds meer mensen in de fuik van de uitkeringsafdeling blijven hangen. Ze verlaagt de uitkeringen van arbeidsgehandicapten, waardoor ze helemaal geen inkomen meer hebben. De Staatssecretaris straft mensen die voor elkaar zorgen, door de uitkeringen te verlagen. De Staatssecretaris heeft allerlei strenge wetten en regels van de VVD doorgevoerd. Als het de Staatssecretaris menens is dat ze afstand neemt en zich niet herkent in het beeld van de heer De Boer, die heel eerlijk is geweest, zou de consequentie daarvan zijn dat ze ook afstand neemt van het beleid dat zij op dit moment uitvoert.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Nogmaals, de Participatiewet heet niet voor niets zo. Ik hecht er enorm aan dat mensen echt kunnen meedoen in de samenleving. Onze wetgeving is er ook enorm op gebaseerd om mensen de mogelijke instrumenten te geven om mee te kunnen doen. Die instrumenten zijn verankerd in de Participatiewet en de Wet banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten. Ik houd de partners, of het nu ondernemers of gemeenten zijn, bij de les.

Ik heb in het afgelopen half jaar een aantal maatregelen bij de Kamer laten landen. Er ligt nu een wet om de no-riskpolis en de mobiliteitspolis te synchroniseren. Daar zit ook iets rond jobcoaching in. Ik heb de Kamer op 8 mei bij brief laten weten dat we met de partners vanuit de Werkkamer goede afspraken hebben gemaakt als het gaat om de jonge mensen die nu van scholen komen, en dan vooral het speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs, zodat ze linea recta richting het UWV kunnen en in het doelgroepregister kunnen worden opgenomen. De vraag is of alle leerlingen van het speciaal onderwijs linea recta in het doelgroepregister kunnen worden opgenomen. Ik heb met alle betrokken partijen de afspraak gemaakt dat we in september bekijken, welke leerlingen van het speciaal onderwijs thuishoren in het doelgroepregister. Het zou best eens zo kunnen zijn dat dat voor de volle 100% is. Zo ja, dan kun je dat linea recta aan de orde laten zijn. Voor het praktijkonderwijs hoeft dat natuurlijk niet zo te zijn, want daar zitten veel jonge mensen die hun minimumloon goed kunnen verdienen. Dat geldt dus niet een-op-een. Maar voor het speciaal onderwijs geldt dat we in september gaan kijken of dat een-op-een kan gebeuren. Dat doen we op basis van de ervaringen die we deze zomer opdoen.

D66 en de VVD vroegen mij hoe het staat met de motie-Potters/Van Weyenberg over inzicht in vaardigheden van mensen. Ik had gezegd dat ik daar informatie over zou verschaffen. Dat doe ik graag in de zomer. Dan informeer ik de Kamer over de vorderingen bij het inzichtelijk maken van talenten en vaardigheden van de werkzoekenden. De Programmaraad werkt daar op dit moment aan. Daarbij zijn de Werkkamer en de regionale werkbedrijven betrokken. Kortom, dat inzicht verschaf ik de Kamer zelf. De heer Van Weyenberg stelde een vraag over de motie-Kerstens over sociaal ondernemen. Wanneer kan de Kamer daarover meer vernemen? Het kabinet neemt de uitwerking van deze motie mee.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Ik was even in dubio of de Staatssecretaris klaar was met de vragen over het doelgroepregister. Ik heb de indruk dat dat wel het geval is. Ik heb een paar vragen gesteld over aantallen en de bloemzaadsorteerders. Komt ze daar nog op?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Daar kom ik nog op. Het kabinet neemt de motie-Kerstens mee in de uitwerking van het verkennende advies dat de SER onlangs heeft vastgesteld over sociale ondernemingen.

De heer **Kerstens** (PvdA): We hebben een position paper ontvangen van een aantal organisaties, een position paper dat voortborduurde op mijn motie en op die van de heer Heerma c.s. als het gaat om het bevorderen van sociaal ondernemerschap, vanuit de gedachte dat dat een heel mooie, belangrijke rol kan spelen bij het invullen van de banenafpraak. Is de Staatssecretaris genegen om in haar reactie daar serieus naar te kijken en daar haar voordeel mee te doen?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Zeker. Bovenaan dat position paper herken ik namelijk een aantal namen van partners die zich hieraan hebben verbonden. Ik ben zeker van plan om in het najaar inzicht te verschaffen in de wijze waarop we detacheren en ondersteuning inkopen in de context van de Quotumwet. Die toezegging zal ik gestand doen; daar wil ik dit graag bij betrekken, want het mooie is dat ondernemers breed steeds meer inzicht verschaffen in hoe je dit zou kunnen doen. We moeten het ook technisch goed kunnen uitwerken. Kortom, wij zijn doende om te bekijken of het kan, en zo ja hoe.

De heer **Kerstens** (PvdA): Kan de Staatssecretaris een streefdatum noemen?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dit vergt nog wel veel uitzoekwerk. We moeten bekijken hoe je verloonde uren kunt toedelen aan de mens in kwestie. Dat is echt nog wel een technische puzzel. Voor 1 november zou dat moeten kunnen.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Wil de Staatssecretaris daarbij de suggestie betrekken van De Normaalste Zaak? Dat is volgens mij een heel praktische uitvoering, die niet heel veel tijd hoeft te kosten.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Gelukkig zijn er veel suggesties binnengekomen. Het is nu de kunst om die suggesties zo in te kleuren dat we daarmee echt aan de slag kunnen. De Kamer hoort nog van ons. Overigens zetten ook de ondernemers zelf hierin stappen voorwaarts. Gemeenten vinden dit ook zeer de moeite waard. Het UWV helpt met de beschikbare expertise mee om te kijken hoe we de zaken zo kunnen inrichten dat ze werkbaar worden. Voor de banenafpraak telt iedere baan mee. Als het quotum ooit benut zou moeten worden, moeten we dit instrumentarium daarvoor optuigen, waarvoor we wel tijd moeten hebben.

Mevrouw Nijkerken vroeg hoe het zit met het aantal aanvragen voor een doelgroepbeoordeling. In het doelgroepregister zijn 300.000 mensen opgenomen. Ik ben ervan overtuigd dat de afspraak die we rond 8 mei hebben gemaakt, nieuwe instroom in het register ten gevolge zal hebben. De eerste signalen die ik heb ontvangen, zijn positief. Ik ga de ontwikkelingen zoals gezegd nauwlettend monitoren. In september zal ik zoals toegezegd kijken naar het speciaal onderwijs, daarbij overleggend met betrokken partijen over de stand van zaken.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Er zitten nu 300.000 mensen in het doelgroepregister. Gaan die allemaal een baan krijgen en wanneer? Hoe zit het met de rest van de uitkeringsgerechtigden? Vandaag kregen we het persbericht dat we het hoogste aantal bijstandsgerechtigden in tien jaar hebben. Wat gaat de Staatssecretaris daaraan doen, zeker gegeven de uitspraak van De Boer waarvan hij geen afstand heeft genomen dat de grote werkgevers die banen niet gaan leveren?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Hedenmorgen heb ik nog overleg gehad met de twee aanjagers, de heren Van der Gaag en Spigt, die mij van tijd tot tijd bijpraten over wat hun ervaringen zijn. Met name de heer Van der Gaag heeft mij gemeld dat een aantal heel grote werkgevers zeer doende is om deze mensen een plek te verschaffen. Een aantal mensen heeft al een plek. AH doet hier veel aan. In het centraal kantoor heeft het heel veel ondersteuning zitten voor alle AH-filialen om er zo voor te zorgen dat dit goed wordt neergezet. Er komen 2.000 banen. Dat geldt ook voor ABN AMRO, Achmea enzovoorts. Een groot aantal grote werkgevers zit er bovenop. Recent ben ik nog «op Zuid» geweest, waar ik een aantal grote ondernemers trof die hun stinkende best doen om de baanafpraak gestalte te geven. Die banen worden dus wel degelijk gerealiseerd. Mensen die het betreft, krijgen die banen ook. De vraag van mevrouw Karabulut is een veel bredere, want zij vraagt niet alleen naar de mensen in het register, maar naar alle mensen die in een uitkering zitten. Het is zaak dat gemeenten mensen die in een bijstandsuitkering zitten anderszins bemiddelen naar werk. Niet alleen garantiebanen zijn een instrument. Dat is een deel van het instrumentarium van gemeenten en het UWV. Daarnaast hebben gemeenten nog een groot arsenaal andere instrumenten die ze in kunnen zetten voor de andere mensen die in een bijstandsuitkering zitten.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik verzoek de Staatssecretaris zich voor één keer niet achter gemeenten te verschuilen. Ik heb het over de macrocijfers

en over de verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris. Kan ze concreetiseren wat haar doelstelling is wat het aan het werk helpen betreft van die 300.000 mensen in het doelgroepregister en die 443.000 mensen in de bijstand?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik denk dat ik voldoende ben ingegaan op het doelgroepregister. De mensen die daarin zitten, kunnen nu doorgaan naar garantiebanen, maar ook naar andere plekken. Dat is gewoon aan de gemeenten. Voor de rest van de bijstandsgerechtigden is het goed gebruik dat gemeenten de hand aan de ploeg slaan en dat wij met zijn allen ervoor zorgen dat gemeenten dat goed kunnen doen. Op basis van de wet zijn gemeenten geëquipeerd om dat goed te kunnen doen.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Mevrouw Karabulut vindt dat er niet voldoende is gezegd over het doelgroepregister. Ik sluit me daarbij aan. De Staatssecretaris verwijst naar de 300.000 die vanuit WSW en Wajong komen. Leuk om dat te doen, maar dat is niet waarover de discussie gaat. Die gaat over de nieuwe instroom. Die 300.000 is voor de aard van deze discussie wat verhullend. Dan zou het er namelijk op lijken dat het systeem goed draait, wat volgens mij niet zo is.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik heb menigmaal gezegd dat de 300.000 de bestaande groep is, die van meet af aan in het doelgroepregister heeft gezeten. Daar komen de mensen vanuit de scholen bij. De vraag van de heer Heerma is of je niet ook moet kijken naar het gevalideerde loonwaardesysteem van gemeenten en of je degenen die op basis van zo'n loonwaardemeting op hun werkplek niet zelfstandig een minimumloon kunnen verdienen, q.q. in het doelgroepregister moet opnemen, zodat ze niet meer via het UWV hoeven te gaan voor een indicatie. Dit gesprek voer ik met UWV, ondernemers en gemeenten. Het gaat om de vraag hoe je indiceert voor het doelgroepregister. We hebben op basis van wetgeving afgesproken dat het een goede zaak is dat mensen eerst langs het UWV gaan om te zien of ze hun eigen minimumloon kunnen verdienen, waarna ze door gemeenten of UWV worden begeleid naar een garantiebaan. In de praktijk blijken gemeenten mensen soms alvast een plek te geven bij een werkgever, waarna alsdan wordt bekeken of iemand zijn eigen minimumloon kan verdienen op die plek. Dat is de omgekeerde weg. Ik ben nu met de VNG in conclaaf om ervoor te zorgen dat de goede route wordt gelopen, zodat in alle eenduidigheid helder is wie wel of niet in het doelgroepregister thuishoort.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Los van de route, feit is dat ik signalen krijg dat mensen die met een gevalideerd systeem 60% tot 70% loonwaarde hebben, vanwege hun geschiktheid om bloemzaad te sorteren niet in aanmerking komen. Als werkgevers mentaal aan het afhaken zijn, komt dat door de bureaucratie. De volgorde waarin dingen gebeuren, is volgens mij nog steeds geen oplossing voor het feit dat, als de gevalideerde methode ja zegt, het UWV tot een nee komt als het gaat om opname in het doelgroepregister. Klopt het overigens dat het nog steeds maar om een paar honderd mensen gaat die het label van het doelgroepregister via deze route krijgen? Klopt het verder dat ook uit het speciaal onderwijs op dit moment best veel leerlingen nee te horen krijgen?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Leerlingen uit het speciaal onderwijs komen q.q. in het doelgroepregister. Hoe technisch ook, het is toch goed om te schetsen wat we hebben afgesproken. Mensen die niet zelfstandig op geen enkele plek hun minimumloon kunnen verdienen, komen in het doelgroepregister. Als mensen hun minimumloon niet kunnen verdienen bij een bepaalde werkgever, omdat ze een aandoening hebben die daartoe

leidt, hoeft dat niet te betekenen dat ze bij een andere werkgever wél hun minimumloon kunnen verdienen. Dat is die route. Het gaat erom dat mensen eerst worden geïndiceerd door het UWV, dat men dan weet of men tot de doelgroep behoort en dat men daarna bij een werkgever terechtkomt. Een aantal gemeenten bekijkt eerst samen met het UWV of iemand potentieel tot de doelgroep zou kunnen behoren, zodat er niet onnodig mensen langs een loket worden gestuurd.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Ik wil toch aantallen horen van de Staatssecretaris.

Staatssecretaris **Klijnsma**: De dekbedden en de bloemzaden komen wel vaker langs. In de Werkkamer hebben we afgesproken dat deze route aan de orde is. Zoals de heer Heerma ook in het vorige AO al van mij heeft kunnen horen, is het inderdaad zo dat het doelgroepregister nog niet onmiddellijk volloopt met nieuwe mensen. Ik ben daarom ook met die brief van 8 mei gekomen: ik zag dat de nieuwe mensen veelal vanuit het onderwijs instromen, nieuwe mensen die je niet mag verliezen. Essentieel was dat we die groepen linea recta richting UWV lieten gaan. Natuurlijk kijk ik, net als bij de no-riskbonus en de mobiliteitsbonus en de brief van 8 mei iedere keer opnieuw met alle partners die het betreft, hoe het gaat en of er bijstellingen nodig zijn. Als ik vanuit de Werkkamer, de Programmaraad of anderszins signalen krijg die mij ertoe bewegen om met de partners aan tafel te gaan zitten, dan zal ik dat doen. Alsdan ga ik kijken of we dingen moeten aanpassen. Dat heb ik nu tweemaal gedaan en dat blijf ik doen op het doelgroepregister. Want zou het zo zijn dat rond de loonwaardebepaling zaken verbeterd moeten worden, dan moeten we dat gewoon doen. Maar op dit moment wil ik nog geen andere route volgen.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Ik heb gewoon zorgen. We hebben destijds een vrij moeizaam debat gehad over de vraag welke groepen meetellen. Het is altijd heel vervelend als je hekjes moet zetten om mensen, hun vaardigheden en hun beperkingen. Ik snap dat er iets moest gebeuren, maar er was veel ongemak, ook bij mijn fractie. Ik zou het heel ongelukkig vinden als straks blijkt dat in de praktijk mensen worden afgewezen omdat in het systeem van het UWV vijf beroepen zijn geïdentificeerd waar misschien vijf mensen ergens in Brabant aan de slag kunnen. Kan de Staatssecretaris nog wat preciezer zijn over de aantallen in het doelgroepregister? Lopen we, ondanks de aanpassingen die zijn gedaan, die ik verwelkom, niet het risico dat alle werkgevers afhaken, omdat iemand die voor hen evident beperkingen heeft en evident uit de loonwaarde komt, wordt afgetoetst op een aantal vrij theoretische klussen? Ik wil niet elke keer de bloemzaden en dekbedden noemen, maar als je werkgevers kwijt wilt raken, is het wel een goede manier om dat te bereiken.

Staatssecretaris **Klijnsma**: De zorg die de heer Van Weyenberg hier uit, is uiteraard ook mijn zorg. Daarom kijk ik iedere keer opnieuw, met alle partners, welke bijstellingen aan de orde zouden moeten zijn. Ik vind het toch belangrijk om nog eens te vertellen waarom het zo wezenlijk is dat je eerst langs het UWV gaat en dat dan pas op een werkplek de loonwaarde wordt bepaald. Dat doe ik met een voorbeeld. Als je in een rolstoel zit en je gaat met begeleiding naar een werkgever die een horecaklus voor je heeft, dan is het gewoon lastig om dingen rond te brengen vanuit je rolstoel. Dan heb je wellicht een loonwaarde die niet helemaal het minimumloon behelst. Maar als je in die rolstoel zit, je hebt een goed stel hersens en je kunt bij een verzekeraar prima polissen aan de man brengen, dan heb je daar natuurlijk wel 100% loonwaarde en zelfs veel meer dan dat. Het is dus echt zaak dat, voordat je door jouw

gemeente of het UWV naar een werkplek wordt toegebracht, eerst heel helder is of je wel of niet het minimumloon kunt verdienen.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Ik begrijp dit voorbeeld. De Staatssecretaris heeft bij andere overleggen ook wel eens haar eigen voorbeeld genoemd.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dat wil ik nu niet doen, dat begrijpt u.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Ja. Ik zeg dit om aan te geven dat je heel goed kunt zijn in heel veel dingen en desondanks voor sommige functies ongeschikt kunt zijn. Ik doe niets af aan uw voorbeeld, maar mijn ongemak zit erin dat we het draagvlak bij werkgevers en de mensen zelf op deze manier kwijtraken. Heeft de Staatssecretaris daar een beeld van?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik heb deze commissie toegezegd dat wij de monitor zullen presenteren. Maar we zijn niet horende doof en ziende blind, zodat ik vanuit de praktijk wil horen hoe de dingen gaan. Ik krijg zaken teruggekoppeld door de aanjagers van de Programmaraad, de heren Van der Gaag en Spigt, door VNO-NCW en door de VNG. Die signalen hebben mij op onderdelen doen besluiten een aantal aanpassingen te plegen. Maar de route naar het doelgroepregister wil ik op dit moment nog niet gaan veranderen. Ik blijf natuurlijk in nauw gesprek met iedereen. Net als de heer Van Weyenberg wil ik voorkomen dat ondernemers en werknemers afhaken. We zijn allemaal alert en dat is ook goed. Iedere keer als zaken bijstelling behoeven, moeten we daar niet te beroerd voor zijn. Het gaat er namelijk om dat de juiste mensen op de juiste plek terechtkomen.

De heer Van Weyenberg vroeg, hoe het zit met jongeren in de bijstand. Het rapport daarover laat zien dat veel jongeren na een half jaar nog in de bijstand zitten. In het onderdeel aanpak jeugdwerkloosheid, zoals beschreven in de brief van de Minister van 31 maart, staat dat UWV en gemeenten gedurende twee jaar 7 miljoen op jaarbasis krijgen voor actieve bemiddeling van jongeren naar werk. Daar zijn gemeenten nu heel hard mee aan de slag.

Mevrouw Voortman stelde een vraag over de vier weken zoektijd voor jonge mensen. Ik zie in de praktijk dat jonge mensen heel vaak, als ze nog net niet van school zijn, naar de gemeente gaan. Ook als ze in detentie zitten en weten dat ze vrijkomen, gaan ze bijtijds richting gemeente, zodat ze naadloos kunnen aansluiten. Maar het kan voorkomen dat gemeenten tijdens de vier weken zoektijd ondersteuning bieden aan jonge mensen, zodat ze na die vier weken onmiddellijk wel werk of een vervolgopleiding vinden. Als jonge mensen echt in de problemen zitten, kunnen gemeenten een voorschot geven.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Ik heb een vraag gesteld over het recht op ondersteuning van jongeren. Gemeenten hebben namelijk het idee dat ze dat niet mogen doen, maar volgens mij mag dat wel. Is de Staatssecretaris bereid, te erkennen dat gemeenten alle ruimte hebben om jongeren die dat nodig hebben te begeleiden?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Gemeenten mogen deze jongeren wel degelijk steunen, ook tijdens de vier weken zoektijd.

Ik heb de Kamer bij brief gemeld dat de kostendelersnorm in de AOW met anderhalf jaar wordt uitgesteld. Het onderzoek dat we hadden geëntameerd, heeft namelijk onvoldoende kunnen aantonen wat het effect van de kostendelersnorm is. We hebben daarom aanvullend onderzoek nodig. Ik vind het een goede suggestie van de zijde van de commissie om dat wat breder aan te pakken dan alleen maar de kostendelersnorm. We betrekken daarbij de mantelzorg in de brede zin van het woord. Verder

heb ik beluisterd dat sommige leden van de commissie de kostendelersnorm in haar geheel zouden willen afstellen. Daar kiest het kabinet niet voor. Overigens is invoering van de kostendelersnorm in de beslagvrije voet wel uitgesteld.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Wat de Staatssecretaris zegt is interessant. Ze zegt dat het mantelzorgaspect zal worden onderzocht. Nu heb ik hier een voorbeeld. «Helaas ben ik in 2010 ontslagen. Ik heb nog geen werk, ben 56 jaar, ik ben omgeschoold tot chauffeur, maar bij sollicitaties krijg ik te horen dat ik geen ervaring heb, zodat ik niet word aangenomen. Maar nu wordt mijn bijstandsuitkering gekort per 1 juli 2015, omdat ik bij mijn moeder woon. Ik woon bij haar omdat mijn vader is overleden. Ik zorg voor mijn moeder, maar door het korten op mijn uitkeringen moet ik verhuizen en kan ze niet alleen wonen. Ik heb niet gekozen voor de bijstand, ik wil werken.»

Wat rechtvaardigt dat de Staatssecretaris deze groep wel gaat korten en daarmee doorgaat? Waarom niet zeggen: we gaan generiek de hele mantelzorg boeten en opschorten?

Staatssecretaris **Klijnsma**: We hebben dit debat gevoerd toen we spraken over de WWB-maatregelen en de kostendelersnorm. Over de AOW-kostendelersnorm was de teneur van het debat: wil nog eens heel goed kijken naar wat dat met de AOW-gerechtigden doet. In het voorbeeld van mevrouw Karabulut neem ik aan dat de moeder in kwestie AOW-gerechtigd is, dus als zij alleenstaand is, zou ze haar volledige AOW houden. Dat is voor de moeder natuurlijk een groot goed. Wat de WWB-gerechtigden betreft, kiest het kabinet er niet voor om de kostendelersnorm uit te stellen.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik kan hier zo ontzettend kwaad om worden. Dit gaat om een man die hartstikke zijn best doet. Ik hoop voor hem dat hij heel snel uit die bijstand raakt en dat hij na die tig sollicitaties niet te labbekakken wordt gezet. Maar dan gaat u deze maatregel op hem toch niet wel uitvoeren, omdat hij toevallig een andere uitkering heeft? Hij zorgt ook voor zijn moeder, hij bespaart ook, hij participeert zoals het kabinet wil. Wat doet u? U straft hem. Bent u bereid om in de onderhandelingen die nu gaande zijn uw stinkende best te doen om ook voor deze groepen op zijn minst uitstel te bepleiten?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Niet voor niets heb ik uitstel verschaft voor AOW-gerechtigden die alleenstaand zijn en met familieleden of anderszins samenwonen, omdat AOW-gerechtigden vaak zorg behoeven. Wij hebben onderzoek daarnaar van harte geëntameerd. Dit onderzoek is daarover absoluut niet eenduidig, want het is echt niet zo dat de gemiddelde Nederlander alleen maar zijn ouders in huis neemt vanwege de kosten. Maar goed, ik wil daar gewoon meer tijd voor. De WWB is echt een ander chapter, want dat is het laatste vangnet. Met mevrouw Karabulut ben ik het eens dat we echt moeten proberen, mensen die in de bijstand zitten naar werk te helpen. Dat zijn we aan het doen.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Ik ben benieuwd of de Staatssecretaris een reactie kan geven op het feit dat een van de regeringspartijen aangeeft dat het gewoon van tafel moet.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Daar heb ik kennis van genomen. Het kabinet heeft gezegd: wij vinden het onderzoek zoals het er nu ligt niet voldoende eenduidig. Je kunt niet zeggen dat de kostendelersnorm ertoe doet, waardoor mensen al of niet hun oude moeder of vader in huis nemen. Het is echt een enerzijds/anderzijds-conclusie. Daar moet nader onderzoek naar worden gedaan en dat gaan we doen. Van het feit dat een fractie pleit

voor afstel neem ik kennis. Net als de heer Heerma en de rest van de commissie kijk ik uit naar het VAO op dit punt.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): De Staatssecretaris heeft nogmaals de positie van het kabinet benadrukt. We hebben de uitstelbrief kunnen lezen. Is er ruimte om van dit uitstel afstel te maken?

Staatssecretaris **Klijnsma**: De Kamer heeft natuurlijk altijd het laatste woord. Ze kijkt dan ook altijd naar de vraag hoe het begrotingstechnisch gaat. We zullen zien.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Daar gaat de Kamer niet over, maar het kabinet. Wordt zo'n motie door het kabinet uitgevoerd?

Staatssecretaris **Klijnsma**: We hebben twee methodieken: moties en amendementen. Ik loop niet vooruit op het VAO. Maar de opstelling van het kabinet is glashelder: het stelt de Kamer voor om de kostendelersnorm in de AOW met anderhalf jaar uit te stellen.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Dan zie ik uit naar de motie van een van de twee coalitiepartners die vindt dat de kostendelersnorm in de AOW van tafel moet. Dat vond ik een interessant nieuw politiek feit.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dat is een statement. Ik heb voldoende gezegd over de kostendelersnorm.

De heer **Kerstens** (PvdA): Vorig jaar is door Eerste Kamer en Tweede Kamer gevraagd om nader te onderzoeken of de kostendelersnorm in de AOW niet eerder beperkend werkt dan dat ze de door ons allen gewenste mantelzorg stimuleert. Het SCP is daarmee aan de slag gegaan. Dat onderzoek heeft een jaar geduurd. Meent het kabinet dat er nog anderhalf jaar extra nodig is om een antwoord te kunnen formuleren op de vraag of de kostendelersnorm nu helpt of juist frustreert?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Het SCP heeft in zijn bevindingen gezegd dat er in dit tijdgewricht sprake is van stapeling. Vanaf 1 januari 2015 komt er door de decentralisaties heel veel terecht bij mensen. Deze kostendelersnorm zou daarbovenop komen. Het SCP vraagt of ook kan worden gekeken naar de uitwerking van de decentralisaties en of de kostendelersnorm daaraan bijdraagt of afdoet.

De heer **Kerstens** (PvdA): De Staatssecretaris brengt in beeld dat er nog meer gaat gebeuren rondom de mantelzorg, waarbij ze de decentralisatie van zorg naar gemeenten noemt. Heeft zij niet het idee dat de conclusie van het Nibud-onderzoek niet anders kan zijn dan dat de kostendelersnorm AOW daarbij niet gaat helpen?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Daar loop ik absoluut niet op vooruit. Het enige wat ik nu concludeer, op basis van het onderzoek dat er nu ligt, is dat je een halfvol en een halfleeg glas kunt presenteren. Daarom kies ik ervoor, de kostendelersnorm in de AOW nu niet door te voeren. Ik heb via kranten en anderszins begrepen dat er gemeentebesturen zijn die zouden willen gaan experimenteren binnen de Participatiewet. Dat is tot op zekere hoogte mogelijk op grond van artikel 83. Ik heb van gemeenten nog geen aanvragen gehad om experimenteeruimte te mogen benutten. Ik kan dan ook niet op basis van een krantenbericht bekijken of we überhaupt AMvB's nodig hebben. Ik wil de wethouders die het betreft, vragen ons te melden hoe ze die experimenten precies voor zich zien, zodat we kunnen bekijken of het binnen de wet kan en of wij het überhaupt een goed idee vinden. Als het niet binnen de wet kan, willen

wij de Kamer dan een AMvB presenteren? Dan zou het een AMvB met voorhangprocedure moeten zijn. Kortom, je zou kunnen zeggen dat dit een uitgestoken hand is naar het lokale bestuur voor ideeën. Overigens heb ik afgelopen zaterdag met de heer Everhardt gesproken, wethouder te Utrecht, en hem deze boodschap meegegeven. Hij zou iets aan het papier gaan toevertrouwen.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Dat is heel fijn om te horen. Als ditzelfde bekend wordt bij de wethouders van onder andere Groningen en Nijmegen zullen zij ongetwijfeld zeer gaarne bereid zijn, de Staatssecretaris hun plannen te doen toekomen. Is de Staatssecretaris bereid, welwillend te kijken naar de mogelijkheden om experimenteerruimte in de bijstand te maken?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Zolang voorgestelde experimenten in de geest van de wet zijn, vind ik dat ik daar wel naar moet kijken. Dat vind ik een meerwaarde hebben.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Het adagium van dit kabinet is beleidsvrijheid. Het zou daarom zeker in de geest van het kabinetsbeleid zijn om gemeenten meer mogelijkheden te geven. Ik ben wel blij met deze toezegging.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Dat geldt zeker ook voor mij. De Staatssecretaris zegt dat voor bepaalde experimenten een AMvB nodig is. Misschien kan zij iets meer zeggen over het feit dat er ook een experimenteerartikel in de wet staat? Wat kan binnen de wet als de Staatssecretaris dat toestaat? Waar heb je dan nog een AMvB voor nodig?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Gemeenten hebben al een zeer substantiële beleidsruimte. Maar op basis van artikel 83 is er nog een extra mogelijkheid voor innovatie. Daarmee kan het mogelijk worden gemaakt dat gemeenten beleidsexperimenten uitvoeren waarin wordt afgeweken van een aantal artikelen van de wet. Volgens dat innovatieartikel moet het doel van het experiment zijn het onderzoeken van mogelijkheden om de Participatiewet doeltreffender uit te voeren met betrekking tot de arbeidsinschakeling en de financiering. Dat experiment kan betrekking hebben op een beperkt aantal onderdelen van de wet, zoals de plicht tot het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid. Experimenten waarbij wordt afgeweken van de inlichtingenplicht of de normhoogte zijn niet mogelijk.

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Tal van gemeenten doen suggesties voor experimenten. Daarbij is de term «basisinkomen» gevallen en zijn initiatieven genomen die vooral lijken te gaan om het niet handhaven in de bijstand. Achte de Staatssecretaris, met de uitleg die ze nu geeft aan dat experimenteerartikel, dergelijke initiatieven kansrijk?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Het basisinkomen is natuurlijk een heel ander chapter dat in deze context niet aan de orde is. Maar ik vind oprecht dat, als gemeenten lumineuze ideeën hebben, ze die wel moeten kunnen uiten. Dan is het aan ons allemaal of wij al dan niet een AMvB willen slaan. Dat is de vervolgstap.

Over het verdeelmodel heb ik de Kamer jongstleden vrijdag een brief gestuurd. Afgelopen donderdag had ik een bestuurlijk overleg met de VNG, waar we afspraken hebben gemaakt over het verder implementeren van het verdeelmodel en het blijven begeleiden van de vervolmakingen. Ik benadruk nogmaals dat ik het heel plezierig vind om samen met de VNG, onderscheiden gemeenten en andere expertise zaken te verbeteren. Zoals bij ieder verdeelmodel zit ook hierbij the proof of the pudding in the

eating. Ook ik was niet echt blij toen het CBS mij donderdag aan het eind van de middag meldde dat het een fout had ontdekt. De directeur van het CBS heeft mij daarover een excuusbrief geschreven. Ik heb onmiddellijk het SCP deze fout doorgegeven. Daar is men nu enorm aan het rekenen. Zodra ik daar meer van weet, laat ik de Kamer weten wat de gevolgen daarvan zijn.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Wanneer is dat bekend? Het kan namelijk om forse bedragen gaan.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik heb van het SCP begrepen dat men een aantal weken nodig heeft om de zaak ordentelijk door te rekenen. Ik stel me zo voor dat dat over een maand bekend dient te zijn.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Hoe kan dit iedere keer opnieuw gebeuren? Een aantal maanden geleden hebben wij het hier vrij uitvoerig over gehad. Ik heb toen heel expliciet gevraagd of kan worden uitgesloten dat dit nog eens gebeurt. De Staatssecretaris heeft dat toegezegd. Wat kunnen we verwachten? Is zij inmiddels niet tot het inzicht gekomen dat dit misschien wel helemaal niet het meest ideale model is?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dit heeft niets met het model te maken. Het CBS is een gerenommeerd instituut, waar betrouwbare gegevens vandaan komen, waarop we in ons land van alles enten. Maar ook daar kunnen fouten worden gemaakt. Het CBS betreurt dit zelf zeer, bij monde van zijn directeur en u kunt zich voorstellen dat ook ik dat betreure. Maar het blijft mensenwerk. Het zit dus niet in het model, maar in het aanleveren van de data zelf. Daarnaast is het een groot goed dat, als je met een model werkt waarvoor aanvullende expertise komt, je dat benut om het model nog beter te maken. Ik vind dat we dat volcontinu moeten blijven doen. Verder vind ik het plezierig dat de VNG dat met mij eens is, want de VNG heeft vorige week donderdag gezegd, heel graag vanaf 1 januari 2017 met de integrale data die nu worden ontwikkeld aan de slag te gaan. Ik denk dat dat een heel goed idee is.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Betekent dit dat het hele gedoe en de toestanden die dat met zich meebrengt, tot die datum blijven bestaan, met alle financiële gevolgen van dien?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik kan natuurlijk nooit uitsluiten dat ergens achter een computer iemand iets fout intoetst. Dat kan nooit voor de volle 100% worden uitgesloten. In goed overleg wordt het verdeelmodel steeds verder vervolmaakt. Nogmaals, deze fout is echt een datafout van het CBS. Het heeft repercussies voor de jaarschijf 2015. We zullen moeten afwachten wat dit verschil in data precies oplevert voor die jaarschijf. Na ommekomst van de doorrekening informeer ik deze commissie daarover. De heer Van Weyenberg vroeg hoe het precies zit met de jobcoach. We hebben afgesproken dat gemeenten en UWV zelf afspraken maken over de gewenste harmonisatie, zodat een wettelijke regeling niet nodig is. We hebben immers drie harmonisaties aan snee: de mobiliteitsbonus, de no-riskbonus en de jobcoach. Gemeenten hebben de taak, arbeidsondersteuning te bieden aan en beleid te voeren over de jobcoach en de inzet daarvan. Ze gaan dat nu nauw afstemmen met het UWV. De vier grote gemeenten en het UWV hebben inmiddels afspraken gemaakt over harmonisatie van het instrument, waarmee wordt beoogd dat voor werkgevers een simpel en eenvoudig basismodel wordt geboden op het gebied van jobcoaching. Dat is een belangrijk punt. Ik zal ervoor zorgen dat SZW dat punt duidelijk maakt bij de Programmaraad. D66 stelde nog een vraag over vrijwilligerswerk en een opgelegde boete. Daarover hebben de leden Schouten en Karabulut al schriftelijke vragen

gesteld, die ik heb beantwoord. Ik heb al gezegd dat ik niet inga op individuele cases. De heer Van Weyenberg vroeg of ik het door hem genoemde voorbeeld niet wat al te gortig vind. Ik ben niet in de casus zelf gedoken, maar als je dit «over de duim» leest, is het inderdaad een tikje aan de gortige kant.

Gemeenten krijgen tot 1 juli de tijd om verordeningen te slaan. Als gemeenten geen beschut werk maken, vindt de fractie van de PvdA dat onacceptabel. Ik sluit me daarbij aan, want het is niet conform de gemaakte afspraken. Het lid Kerstens heeft mij gevraagd, zo spoedig mogelijk een overzicht te leveren van gemeenten die niet voornemens zijn om beschut werk te implementeren. Ik heb de Kamer dat overzicht reeds toegezegd. Op basis daarvan kunnen we verder acteren. In het najaar zal ik berichten over alle resultaten.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Ik heb nog een vraag gesteld over het onderzoek van de inspectie naar de tegenprestatie van gemeenten.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dat is gelijk aan wat ik zei over beschut werken. Ook daarvan hebben we gezegd dat we natuurlijk bekijken of alle gemeenten de tegenprestatie in hun verordening hebben opgenomen. We weten dat dat op niet mis te verstane wijze dient te gebeuren. Ook daarin geven we inzicht.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik heb geen antwoord gehad op een vraag over de vier weken zoektermijn voor 27-plussers, en ook niet op een vraag over de SW.

Staatssecretaris **Klijnsma**: De termijn van vier weken voor 27-plussers om te zoeken staat niet in de wet. Iedere gemeente die die termijn hanteert en de termijn opschort, doet dat niet op basis van de wet. Tegen gemeenten die dat al dan niet op bijzondere wijze toch doen, zeg ik nog maar eens heel helder dat dat niet de bedoeling is. Ik krijg natuurlijk ook signalen over SW-bedrijven. Cedris heeft die signalen ook goed in kaart gebracht. Ik heb gemeenten menigmaal verteld dat SW-bedrijven meer dan nuttig kunnen zijn, ook als instrument voor colleges van B en W. Dat wil ik nog eens beklemtonen, want SW-bedrijven kunnen met de 30 miljoen die de Kamer beschikbaar heeft gesteld dankzij de motie van de heer Kerstens zich omvormen naar SW-bedrijven van de eenentwintigste eeuw. Ik zie dat een groot aantal SW-bedrijven daarop instapt, ook met de hulp van Cedris. Dat is een groot goed. Aan het eind van de rit is het aan colleges van B en W en vooral gemeenteraden om SW-bedrijven al dan niet voorrang te geven. Nogmaals, mijn appel zou zijn om de SW-bedrijven gewoon recht overeind te houden. Zij zijn namelijk als instrument bijzonder nuttig.

Mevrouw **Karabulut** (SP): De Staatssecretaris heeft op deze wijze geen enkel oog voor de financiële nood. Nog concreter: gemeenten kunnen geen cao voor de SW-bedrijven afsluiten, omdat zij de afgelopen jaren menigmaal zijn gekort op de budgetten en nu alles moeten zien rond te breien. Wat doen we met die gemeenten die ervoor kiezen om de SW-bedrijven maar te ontmantelen als alternatief? Wat doen we met die gemeenten die ervoor kiezen om de SW-bedrijven steeds commerciëler te maken, waar werkzoekenden gratis en voor niks productie moeten draaien? Het zijn stuk voor stuk ontwikkelingen die de aandacht van de Staatssecretaris vragen. Iedere keer krijgen ze die aandacht niet.

Staatssecretaris **Klijnsma**: De cao-onderhandelingen zijn een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Zij zijn in dezen immers de werkgevers. Daarom doe ik daarover geen uitspraak, behoudens dat we nog steeds 10 miljoen structureel hebben voor pensioenen van mensen uit

SW-bedrijven. Het zou een onderdeel kunnen zijn van de cao-tafel, maar dat laat ik aan de cao-partners. Verder is het aan gemeentebesturen en dan niet in de laatste plaats de raden, om te zien wat ze met de eigen inbreng in een SW-bedrijf doen. Daar ligt het voortouw.

De heer **Kerstens** (PvdA): Wil de Staatssecretaris bij gemeenten aandacht vragen voor het voorkomen van verdringing door gemeenten, daarbij van hen verlangend dat ze een manier gaan zoeken, bijvoorbeeld door het instellen van een adviesraad en/of door vakbonden en werkgevers daarin een rol te geven, om dat te bereiken?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik ga dat niet bij wet implementeren. Maar ik wil dolgraag op basis van het inspectierapport hieraan in de verzamelbrief aandacht besteden. Dit kan een flinke meerwaarde zijn.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Ik heb nog een vraag gesteld over signalen die ik heb gekregen dat niet-uitkeringsgerechtigden niet worden ondersteund door gemeenten, omdat de focus volledig ligt op mensen met een uitkering. Herkent de Staatssecretaris dat signaal?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ja, ik hoor dat vaker. Ik heb al toegezegd dat ik dat ga monitoren. Ik zal de Kamer van de resultaten daarvan op de hoogte stellen.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Voorzitter. Ik zie uit naar de gevolgen die de verkeerde data-invoer voor gemeenten heeft op de verdeling van de middelen. Die brief wacht ik met grote belangstelling af. De Staatssecretaris zal nog schriftelijk reageren op de zes punten in ons aanvalsplan. Ik hoop dat we die reactie snel krijgen. Ik ben heel blij dat de Staatssecretaris het initiatief neemt om zo snel mogelijk met de VNG en de Federatie Opvang in gesprek te gaan. De Staatssecretaris komt met een escalatieprotocol en gaat bekijken hoe alle gemeenten scoren. Waarom kan de inspectie niet al eind september weten hoe alle gemeenten op de zeven genoemde normen scoren? Ik doe nogmaals een oproep aan de Staatssecretaris om duidelijk te zijn: het ultimatum remedium van het protocol is afsluiting.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD): Voorzitter. Het kan gewoon niet zo zijn dat ambtenaren van gemeenten en sociale dienst zomaar rondsnuffelen. Dat is echt een heel ernstige zaak. Ik ben blij dat de Staatssecretaris dat met ons eens is. Ik ben ook blij met de door haar voorgestelde maatregelen, waaronder het noemen van namen en rugnummers. Laat het gewoon maar eens duidelijk worden, zodat colleges direct ter verantwoording kunnen worden geroepen. Ik ben het eens met de heer Van Weyenberg dat we moeten proberen dat vóór eind september voor elkaar te krijgen. Dat moet gewoon te doen zijn: hoe eerder hoe beter. We hopen dat de aangekondigde maatregelen in het kader van de tegenprestatie gaan voldoen. We zullen dat kritisch blijven volgen. Ik ben blij te horen dat er mogelijkheden zijn rond de experimenteeruimte, als het maar binnen geest en letter van de wet blijft.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik kan me aansluiten bij wat mijn collega van D66 heeft gezegd over Suwinet en de blijf-van-mijn-lijfhuizen. Vrouwen moeten daar veilig zijn. Ik heb vragen gesteld over SW-bedrijf Hameland; de antwoorden daarop heb ik gemist. Ik ben blij met de woorden van de Staatssecretaris over de experimenteeruimte in de bijstand. Ze is geïnteresseerd in de plannen die daarover bij verschillende gemeenten leven. Ik verwacht dat wethouders met hun plannen zullen komen; ik zal ze daartoe zeker stimuleren. Over de zoektermijn van vier weken zegt de Staatssecretaris dat jongeren een

voorschot kunnen krijgen. Maar hoe zit het dan met de jongeren die buiten beeld verdwijnen? De Staatssecretaris zegt dat begeleiding mogelijk is vanaf dag één. Gaat zij dat duidelijk maken aan gemeentes?

De heer **Pieter Heerma** (CDA): Voorzitter. Ik wil terugkomen op de woorden van de Staatssecretaris over de overdraagbaarheid van het quotum. Volgens haar hebben we daar nog wel tijd voor. Dat wil ik verbreden naar de discussie over het doelgroepregister en de positie van jongeren in het speciaal onderwijs: die tijd is er niet. Tijdens de behandeling van de Quotumwet heb ik wel eens tegen de Staatssecretaris gezegd dat het boven de markt hangen van het quotum in ieder geval een discussie bij werkgevers veroorzaakt. Maar wat er nu boven ons hoofd hangt, zou ertoe kunnen leiden dat bij werkgevers de deur definitief dichtgaat. Ze incasseren dan liever een boete, waarmee een inclusieve arbeidsmarkt verder weg is dan ooit. Ik ben het absoluut niet eens met de uitspraak dat er nog tijd is. Ik ben ook niet enthousiast over de reactie van de Staatssecretaris op de problemen met het doelgroepregister. Haar reactie lost de problemen niet op.

Over de mantelzorgboete AOW heeft de Staatssecretaris gezegd dat de Kamer de ruimte heeft om een oordeel te geven. Mag ik daaruit afleiden dat, als de Kamer in een motie aandringt op afstel, het kabinet haar gaat uitvoeren?

Mevrouw **Karabulut** (SP): Voorzitter. De Staatssecretaris herhaalt iedere keer haar goede bedoelingen met de Participatiewet, namelijk dat die elementen zou bevatten voor iedereen om mee te doen. De politieke praktijk is dat steeds meer mensen worden uitgesloten. Juist de groepen die onder deze wet vallen, worden gemarginaliseerd en er wordt een verarmingspolitiek op hen toegepast. Ze zitten in nood en hebben grote financiële problemen. Ik hoef in dat verband maar te wijzen op de werkloosheidscijfers: 664.000, waarvan 424.000 in de bijstand. Dan zijn er maar iets meer dan 100 vacatures voor mensen met een arbeidsbeperking. De Staatssecretaris loopt hier allerlei bureaucratische rompslomp te verkondigen. Dacht zij dat de mensen daar wat aan hebben? Ik vind het choquerend hoe de Staatssecretaris wekijkt van mensen die bijvoorbeeld door toepassing van de kostendelersnorm, de mantelzorgboete, onder het bestaansminimum geraken. Ik heb de afgelopen maanden tientallen schriftelijke vragen gesteld aan de Minister en iedere keer zegt ze: gemeentelijke verantwoordelijkheid. Is dat gewoon omdat zij haar zaken niet meer onder controle heeft? Ik heb steeds meer behoefte aan een alternatief onderzoek, bijvoorbeeld door de Rekenkamer, omdat de Staatssecretaris niet ingaat op de problematiek. Misschien moeten we daar als Kamer maar naar vragen, want van de Staatssecretaris krijgen we de antwoorden niet en ook niet de oplossingen voor de praktijkproblemen.

De Staatssecretaris zegt over de vierwekentermijn: het kan niet en het mag niet. Wat gaat ze doen richting gemeenten die het toch toepassen? Ik noem daarbij Enschede. Die gemeente zegt gewoon door te gaan met die termijn. Wat doet de Staatssecretaris daaraan?

De heer **Kerstens** (PvdA): Voorzitter. Ik ben blij met het feit dat de Staatssecretaris hecht aan beschut werk voor de allerzwaksten en dat ze in beweging komt om dat te realiseren. Ik ben blij met het feit dat de Staatssecretaris welwillend zal kijken naar gemeentes die willen gaan experimenteren om te zien of er doelmatiger en effectievere manieren zijn om mensen aan het werk te helpen. Ik trek zelf maar de conclusie uit wat de Staatssecretaris heeft gezegd dat we langzamerhand wellicht toch onderweg zijn naar rechtstreekse plaatsing van leerlingen uit het speciaal onderwijs in het doelgroepregister, richting de 125.000 banen. Ik ben blij dat de Staatssecretaris bevestigd heeft dat het niet zo kan zijn dat de

banenafpraak het niet gaat redden, omdat er gedoe is tussen allerlei belangrijke spelers, dat ze de vinger aan de pols houdt en dat ze met de spelers in gesprek gaat en blijft. Als dat nodig mocht zijn, zal ze overgaan tot aanpassing. Ook ik ben blij dat de Staatssecretaris de zorgen van ons allen serieus neemt als het gaat om de inbreuk op de privacy die nog te vaak plaatsvindt.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Voorzitter. De heer Van Weyenberg vroeg, hoe we dat nou precies doen rond het inspecteren van Suwinet. De inspectie heeft zojuist de bevindingen van de vorige ronde afgerond. Op basis daarvan heb ik de inspectie onmiddellijk gevraagd, in september te beginnen met de volgende inspectieronde. Ik neem aan dat de leden wel begrijpen dat het inspectierapport dan niet onmiddellijk klaar is. Ik laat de Kamer weten wanneer het rapport op onze bureaus kan vallen, zodat ik weet wanneer ik de Kamer kan informeren. Overigens niet alleen de Kamer, maar ook de gemeenten in kwestie. Ik kan de gemeenten alsdan vertellen hoe het escalatieprotocol precies gaat werken. Want dat het gaat werken, kan ik wel vertellen. Ik denk dat ik daarbij de steun van de volledige Kamer heb. Dat geeft mij een comfortabele positie, die ik overigens liever niet zou willen hebben, want dan hadden we dit hele gedoe niet nodig gehad. Eigenlijk vinden we namelijk allemaal dat dit gewoon niet kan.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Als het escalatieprotocol in werking treedt, geeft de Staatssecretaris dan ook in de door haar toegezegde brief aan hoe het tijdpad is tussen het onderzoek in september en eventuele afsluiting door de Staatssecretaris?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik doe mijn uiterste best om al deze onderdelen in een brief te vervatten. Edoch, dan hoop ik dat het VAO niet onmiddellijk aan de orde is. De heer Van Weyenberg wil een en ander namelijk graag voor het VAO hebben. Zodra ik weet wanneer het VAO wordt gehouden, zorg ik ervoor dat de brief bij de Kamer is. Dan kijk ik welke onderdelen ik daar in ieder geval kan meenemen. Nogmaals, dank voor de suggestie rond de blijf-van-mijn-lijfhuizen.

Ik heb begrepen – dit in antwoord op een vraag van mevrouw Voortman – dat de gemeenteraden nog geen besluit hebben genomen. Wellicht dat dit debat daarbij helpt. Zij stelde verder een vraag over jongeren die uit beeld verdwijnen. Het CBS zal daar nader onderzoek naar doen. Zodra de uitslagen daarvan bekend zijn, gaan we kijken welke instrumenten daarop het beste van toepassing kunnen worden verklaard. Want begeleiding is inderdaad mogelijk, ook reeds in de zoektermijn van vier weken. Ook dat zal ik meenemen in de verzamelbrief.

De heer Heerma vindt dat er geen tijd meer is om zaken verder uit te werken. Wij hebben afgesproken dat een quotum nooit aan de orde zal zijn voor 1 januari 2016. Wat dat betreft is er dus nog wel tijd. Maar ik ben het zeer met de heer Heerma eens dat je voortdurend de vinger aan de pols moet houden als er signalen zijn die erop zouden wijzen dat ondernemers of werknemers afhaken in de context van het matchen rond de garantiebannen. Ik zeg de Kamer toe dat, als dat soort signalen aan de orde komt op een manier die een ophoop rechtvaardigt, ik die ophoop entameer en we daarmee aan de slag gaan, net zoals ik dat op andere onderdelen heb gedaan. Ik neem dit serieus.

Hoe ga ik om met een eventuele motie van de PvdA over de kostendelersnorm in de AOW? Goed gebruik is dat er wordt gekeken naar wat voor soort moties er worden ingediend en dat alsdan wordt bekeken hoe het kabinet met zo'n motie omgaat. Zoals ik al zei, kijk ik uit naar het VAO op dit punt.

Mevrouw Karabulut en ik verschillen soms van mening als het gaat om de eindverantwoordelijkheid van gemeenten. Maar ik zie ook dat er in de

gemeenteraden en in de colleges van B en W heel veel SP-raadsleden en -wethouders zijn aangetreden. Ik heb vertrouwen in het decentrale bestuur. De verantwoordelijkheid ligt waar ze hoort te liggen. Wat de zoektermijn van vier weken voor 27-plussers betreft: ik denk dat ik in mijn berichtgeving rond de gemeenten die mevrouw Karabulut nog heeft gemeld, glashelder ben geweest.

De **voorzitter**: De volgende toezeggingen zijn gedaan.

- Het escalatieprotocol Suwinet, waaraan al gewerkt wordt, zal deze zomer naar de Kamer worden gestuurd, inclusief het tijdpad van het versneld ingezette nadere onderzoek van de Inspectie SZW en eventuele vervolgstappen.
- Op korte termijn en in ieder geval voor het VAO dat in de loop van volgende week zal plaatsvinden, zal een reactie worden gegeven op het door de heer Van Weyenberg ingediende aanvalsplan.
- Voor 1 september zal de Kamer inzicht worden gegeven in de uitvoering van de al eerder aangenomen motie-Potters/Van Weyenberg. Uiterlijk 1 november kan de Kamer mogelijke voorstellen van de Staatssecretaris ter bevordering van sociaal ondernemerschap naar aanleiding van diverse moties die de Kamer heeft ingediend, onder meer over de overdraagbaarheid van het quotum, tegemoet zien. Daarbij zal rekening worden gehouden met de adviezen van de SER, met de position papers die door een aantal partijen zijn ingediend en met de suggesties van De Normaalste Zaak.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dit is wel alles in een mandje. Dat is natuurlijk geen toezegging. Ik heb gezegd dat het kabinet – de Minister van SZW heeft daarbij het voortouw – komt met een ordentelijke reactie op het SER-advies rond sociaal ondernemen in de brede zin van het woord en dat we daar een aantal zaken bij aanhaken. Ik weet niet aan welke termijn de Minister van SZW daarbij denkt.

De **voorzitter**: De Staatssecretaris heeft de Kamer ten slotte toegezegd, haar voor 1 augustus te informeren over de uitkomsten van nader onderzoek rond het verdeelmodel. Daarbij heeft zij de suggestie van de heer Van Weyenberg overgenomen om ervoor te zorgen dat de Federatie Opvang en de VNG heel snel om tafel gaan zitten om voor de zomer tot werkafspraken te komen.

De heer **Van Weyenberg** (D66): Met die laatste toezegging ben ik heel blij. In aanvulling op wat de voorzitter zegt, heeft de Staatssecretaris ook het ministerie en de ketenpartners genoemd.

De **voorzitter**: Dat heb ik de Staatssecretaris ook horen zeggen.

Sluiting 18:05 uur.

Volledige agenda

1. *Aanbieding rapportage «Uitvoering van de Wwb voor jongeren (18–27 jaar)»*
Kamerstuk 30 545-152 – Brief regering d.d. 27-02-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
2. *Reactie op verzoek van het lid Karabulut, gedaan tijdens de Regeling van Werkzaamheden d.d. 24 maart 2015, over het bericht dat de VNG voornemens is om nooit meer een nieuwe cao voor de Sociale Werkvoorziening af te sluiten*
Kamerstuk 29 817-136 – Brief regering d.d. 24-04-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
3. *Indicaties doelgroep banenafpraak*
Kamerstuk 29 544-614 – Brief regering d.d. 08-05-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
4. *Aanbieding rapport «Veilig omgaan met elkaars gegevens» van de Inspectie SZW*
Kamerstuk 32 761-84 – Brief regering d.d. 04-06-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
5. *Verzamelbrief gemeenten 2015 – 1*
Brief regering d.d. 05-06-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
6. *Aanbieding eindrapportage onderzoek Inspectie SZW over de uitvoering van de WW en WWB voor jongeren van 18 tot 27 jaar*
Kamerstuk 30 545-163 – Brief regering d.d. 19-06-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
7. *Programmarapportage «Gemeentelijke aandacht voor verdringing door bijstandsgerechtigden»*
Kamerstuk 29 544-624 – Brief regering d.d. 19-06-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
8. *Stand van zaken verbeterlag verdeelmodel bijstandsbudgetten en informatie over handelwijze verplaatsing uitkeringslasten bijstand op de ZW, WW en WIA*
Kamerstuk 30 545-162 – Brief regering d.d. 19-06-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
9. *Aanbieding onderzoeken inzake mogelijke effecten van de kostendelersnorm in de Algemene Ouderdomswet (AOW) op de keuzes van mensen rond het verlenen van mantelzorg*
Kamerstuk 30 169-41 – Brief regering d.d. 18-06-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
10. *Reactie op de motie van de leden Potters en Kerstens over voorkomen dat gemeenten onvoldoende re-integratie-inspanningen verrichten*
Kamerstuk 28 719-93 – Brief regering d.d. 19-06-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma
11. *Afschrift van de brief aan de Landelijke Cliëntenraad (LCR) over de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten*
Brief regering d.d. 16-06-2015
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma